

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 37

Ljubljana,
15 septembra
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Tirš - naš učitelj i vod

Povodom 100 godišnjice njegovog rođenja 17 septembra 1932

Dr. Miroslav Tirš kao 50 godišnjak

Veliki ljudi ne umiru; oni ostaju besmrtni u svojim velikim delima, kojima u životu naroda stvaraju epohe. Time postaju i svojim celog čovečanstva. Veličinom duha svoga, veličinom ideja svojih, oni vladaju svetom. Njihov nauk u dušama naroda postaje religijom. Na usta njihova i kroz dela njihova veje i blista se genije narodni.

Kako da shvatimo i po čemu da ocenimo veličinu jedne ličnosti? »Istaci se iznad običnoga, postati velikim, stvoriti nešto što pre toga niko nije stvorio« — tim rečima odgovara nam na to naše pitanje tvorac i osnivač slovenskog Sokolstva dr. Miroslav Tirš, čiju 100 godišnjicu rođenja upravo slavimo. Tu svoju maksimu, taj svoj životni imperativ — da tako najbolje posluži svome narodu — Tirš je potpuno izvršio, jer se celim svojim životom i radom uzdigao visoko nad običnim i prosečnim, i jer je dao svome narodu i ostalim delovima slovenskog debla nešto u istini posve novo, korisna, lepa, velika i uzvišena — dao je Slovenstvu Sokolstvo. A sokolski nauk uči nas također, da nam ljubav prema narodu, prema otadžbini, ima da bude najviši zakon. »Učimo se služiti narodu, to je najlepše, najviše posvećivanje naših sila« — kaže Tirš. Služiti narodu to je i opći zakon, ali koji nam Tirš osobito nameće »da to bude zvezdom vodiljom također u svakom našem delovanju, da to bude naša religija i vrhovno posvećivanje svega života« U tim rečima je sintetizovan Tiršev narodni program, koji nam je, pored ostalih sokolskih zadataka, jasno i nedvoumno izneo u svom programatskom članku »Naš zadatak, smer i cilj«, u tom, ispravno i lepo nazvanom, sokolskom evanđelju.

Kao stvaralac slovenskog Sokolstva, po veličini i lepoti svog sokol. nauka, ideologijom svojom, u koju je uneo načela fizičkog i moralnog zdravlja, etike i estetike, istinske demokracije i socijalne pravde, obuhvatajući

duboko i zadatak kulturnog, političkog i ekonomskog života, Tirš se je svrstao u red velikih češkoslovačkih duhovnih vođa i preporoditelja naroda, kao što su: Hus, Chelčicki, Zizka, Komenski, Dobrovski, Jungman, Palacki, Havliček, Masarik i toliki drugi. Stvarajući Sokolstvo, on se je zanosio i najširim pogledima, koji su daleko sezali preko međa njegove otadžbine: Tirš je imao pred očima Slovenstvo, u čiju je veliku ulogu i budućnost tvrdio verovao. »Ko bi u to posumnjao — veli na jednom mestu — da slovensko pleme nema svoje velike zadatke. U tim zadacima veliki je naš duhovni udes, jer moramo da svojoj braći budemo svetlo, uzor i vodi. Misao sokolska dobiva ogromno značenje za sve Slovenstvo i postaje snažna veza plemena srodnih po krvi i po jeziku, ona postaje kopčica, koja je čvršća od svega.« A na drugom pak mestu opet kaže: »Nijedno društvo ne može da tako veže Slovenstvo kao što to može sokolsko bratstvo.« Imajući pred očima te velike slovenske ideale, on se stoga i obraća, naročito omladini, koji poziva pod jedinstvenim sokolski barjak i veli joj: »Prsa o prsa, rame uz rame, s mačem, čašću i slavom treba zaštititi u poslednjem boju koji nas čeka razvoj slovenskog plemena, koji je ugrožen od jednog te istog neprijatelja.«

Ali krajnji cilj Tirševog Sokolstva ne zaustavlja se samo na Slovenstvu; on nas vodi i dalje: k sveltjudskom idealu — k čovečanstvu. »Uzgjajmo sebe i druge moralno i fizički upirući svoj pogled k sveltjudskom idealu« — veli u svom delu »O savezima država evropskim«.

Tako nam se ukazuje uzvišeni cilj Sokolstva. »Privesti slovenske narode na čelo svega čovečanstva da bi mu bili svetlo svojom uznosom telesnom savršenosti, svojom visokom duševnom zrelošću, svojom dubokom i čvrsto ukorenjenom moralnom plemenitošću. Stvoriti, dakle, iz slovenskih naroda narode u etičkom i estetskom smislu tako savršene, da ne bi ostali samo

pred svojim savremenikima, već da bi im bili uzorima« — tako veli o ciljevima Tirševog Sokolstva Jan Krščen.

Prateći Tiršev sokolski nauk u svim njegovim pojedinim uzlaznim stupnjemima uzgoja, kojima ima da se provada, vidimo, da Sokolstvo počinje od pojedinaca, jer prvi uslov zdravoga naroda jesu zdravi pojedinci. Od njih ima da stvori potpune i savršene ljude, koji će dati potpunu i savršenu celinu: društvo, narod. Tek onda, od svestrano razvijenog i moćnog naroda, vodi put k velikoj slovenskoj zajednici i preko nje k čovečanstvu. Zadaća je naša stoga da svaki pojedini od nas radi na tom sokolskom programu u svojoj sredini, da tako zajedničkim radom za jedan te isti cilj doprinosimo koristi celine — svoga naroda. Ne možemo se zanostiti idealima, a pri tome stajati prekrštenih ruku. Treba da požrtvovno segnemo u radu do tamo dokle nas odnose naše sile. Da bi postigli dobre rezultate, naš rad treba da bude praktičan. »Budite realiste, da uzognete ispuniti svoje ideale« — rekao je jedan veliki francuski državnik.

Ako danas nakon 70 godina postojanja Sokolstva pogledamo, kako je ta sokolska zublja, koju je tada u narodu zapalio Tirš, bacila svoje svetle zrake iz severne slovenske metropole daleko po svoj češkoslovačkoj zemlji i ubrzo zatim na naš Slovenski Jug, te na sve ostale slovenske zemlje, pa čak i one Novoga Sveta, gde se čuje slovenska reč, doći ćemo do spoznanja, da je ta vebelna Tirševa zamisao bila praćena jednim vizionarskim i prorečkim nadahnućem, kojim je gledao u sjajnu budućnost svog velikog zamišljenog dela — na ostvarenje svojih sokolskih, narodnih i slovenskih ideala. Ta genijalna pronicavost Tirševa, koja se očitovala u temeljitom poznavanju narodnog života, njegovih težnja i potreba, te njegovih odlika i mana, upotpunjena dubokim i istančanim znanjem nauke i umetnosti, stvorila je Sokolstvo, koje je imalo da povede sve slovenske narode iz mraka ropstva i opće potlačenosti najpre k političkoj slobodi, narodnoj i državnoj samostalnosti, a zatim kulturnom preporodu, procvatu i općem napretku.

Tiršev Sokolstvo daje slovenskim narodima pomladene i sveže sokove, koji će im podići telesnu i duhovnu snagu, podati im vitalitet, da bi se uspešno održali u svopćem takmičenju naroda — u večitoj borbi za opstanak. Posmatrajući ovu borbu u svetu, Tirš je i postavio princip savršenog telesnog i duhovnog zdravlja naroda, kao osnovu njegovog posvemašnjeg prosperiteta. Iz toga i proizlazi plod njegovog uverenja, kad kaže: »Samo je zdrav narod sposoban da se brani.« Time nas je i poveo u sokolsku vežbaonicu, u kojoj vidi izvor fizičkog i moralnog zdravlja. O tome veli: »Stvar sokolska znači sada toliko, koliko telesno i delomice također moralno uzgajanje i oplemenjivanje čitavog naroda, njegovo uzgajanje do snage, neustrašivosti, plemenitosti i više obrane.« Tim rečima Tirš je jasno označio i istakao, da su fizički i moralni uzgoj sredstva da se postignu viši sokolski ciljevi. Telovežba mu je sredstvo, kojim ima da se učvrsti osnova čovečijeg života, a vežbaonice su škole narodne discipline i mesto, u kome se gaji čista požrtvovna ljubav prema narodu, one su hram uzvišenog pobratimstva slovenskog demokratizma. I u ovom pogledu također zadaća je naša posve jasna; imamo jedino, a to je i naša sokolska dužnost, da je provodimo ustrajno i nikad ne sustajući. To je primarna osnova Tirševog sokolskog uzgojnog rada. Time se slaže i Masarik kad kaže: »Telovežbom gaji se ljubav prema poštenju i časti.«

Tirš nije bio suhi doktrinar, nije ni stvorio neku naročitu filozofiju, već je u svojim filozofskim nazorima bio pre eklektik i sintetičar, praktičar i realista, ali i fanatik svog verovanja i ubeđenja do koga je dolazio dubokim proučavanjem života. »Glavna misao Tirševa je sinfonija, harmonija celog čoveka; Soko mora da nastoji, da njegova ideja bude u konkurenciji ideja i da pobedi« — kako to kaže Masarik. I to je bilo načelo Tirševog. Uostalom Tirš i Masarik imaju posvema identične poglede na narod i čovečanstvo. Jedan i drugi izdižu etiku i moral nad svime, težnje jednoga i drugoga usmerene su k idealima čovečanstva, filozofski nazori jednoga i drugoga poklapaju se, s razlikom što je Tirš sintetičar a Masarik analitičar i sa više socijalne primese.

Daleko bi nas odvelo kad bi hteli da nešto dublje proniknemo u Tirševu

Prof. FRANJO MALIN — Novi Sad:

Jugoslovenska i sokolska misao

Jugoslovenska misao osnovni je deo sokolske misli. Sokolska misao obuhvata sva slovenska plemena u jednu porodičnu zajednicu. Ona je, od svog postanka pa do danas, izraz i potrebe i osećaja da se cela slovenska porodica nađe na okupu, da bi se što bolje održala, razvila i unapredila.

Sokolska misao prenesena k nama, težila je da okupi sva jugoslovenska plemena u jednu zajednicu, jer je to bio uslov samoodržanja. Sokolska misao došla je k nama u doba kad je jugoslovenska misao obuhvatila sve svetle duhove sviju naših plemena.

Kad god bi sokolska misao dolazila kod nas do jačeg izražaja, ona je dolazila kao jugoslovenska misao: i kao manifestacija i kao akcija.

Jugoslovenstvo i Sokolstvo postaju pojmovi identični. Bilo je to pre rata, za vreme rata i posle rata. Posle rata, u doba najvećih trzavica i idejnih lutanja i kolebanja, Sokolstvo je jedini čuvar i nosilac Jugoslovenstva.

Jugoslovenstvo je toliko okupiralo sokolska srca i duše i sokolske umove, da je II sokolski sabor u Zagrebu god. 1924 bio izraz celog našeg Sokolstva kad je proglasio: »Držeći se osnovnih sokolskih načela u pitanju naroda i narodnosti, kako je izložio ustanovitelj Sokolstva dr. Miroslav Tirš, postali smo putem evolucije Jugosloveni, nastojeći da duh i ideje sokolskog jedinstva prodru u ceo naš narod.«

To je naš sabor proglasio onda, kad su destruktivni elementi slavili orgije, kad su negativne psihične osobine naše rase dobivale prevlast, kad je jugoslovensku unitarnu misao na svim poljima pobijala plemenska separatistička misao.

Tada naše Sokolstvo nije samo ideolog jugoslovenske misli, nego i njen borac. Drugi sokolski sabor odlučno izjavljuje, da će jugoslovensko Sokolstvo svaki trenutak braniti jedinstvo jugoslovenskog naroda, jedinstvo i neodvisnost jugoslovenske države protiv svim neprijateljima.

Pobedili smo. Jugoslovenska sokolska misao, putem onih pojedinaca koji vode narod i državu, postala je opća narodna i državna misao.

U našoj državi i u našem narodu sprovode se one ideje koje je naš Savez, u svojim »Putevima i ciljevima« ovako formulirao:

»Sokolstvo smatra jugoslovensku nacionalnu svest za bitan uslov svestranog i zdravog razvoja našeg naroda.«

»Mi hoćemo da sprovedemo trajno duhovno ujedinjenje celokupnog naroda.«

»Na prvom mestu treba naglasiti, da ostvarenje jedinstvene i nedeljive kraljevine Jugoslavije sa jednim nedeljivim jugoslovenskim narodom i jedinom nedeljivom jugoslovenskom svesću potpuno odgovara idealima i težnjama našeg Sokolstva iz ranijih vremena, čije svetle tradicije Soko kraljevine Jugoslavije nastavlja.«

»Kao opštenarodna organizacija Soko kraljevine Jugoslavije ima da u svima slojevima naroda razvija jugoslovensku nacionalnu svest, koju smatra bitnim uslovom svestranog i zdravog razvoja našeg naroda.«

ličnost i u njegovu nauku. To međutim možemo da bude predmet specijalnih dubokih studija, za koje ovde nije mesto. Ličnost Tirševa tako je velika, grandiozna, da se ona ne može da obuhvati s nekoliko nabacanih linija, a njegov sokolski nauk nepresahljivo je vrelo, kojim su se napajala i kojima će se napajati pokolenja i pokolenja, nalazeći u njemu uvek toliko svežine, nove lepote i veličine. Taj njegov nauk zagrejaće svakoga, koji je pristupio s iskrenom voljom i željom da se njime oplemeni i učiniće ga svojim najpre-danijim propovednikom i fanatikom.

Mi, međutim, ovde pri zaključku možemo da podvučemo samo ovo: Sokolstvo u ličnosti dr. Miroslava Tirša treba da gleda svoj uzor i da njega i njegov nauk predano sledi i ispoveda. U Tiršu Sokolstvo treba da gleda idealnog svog načelnika, jer mu je on dao

»Učvršćivanje jugoslovenske nacionalne misli jedna je od prvih dužnosti Sokolstva.«

Sve ovo je izraz našeg sokolskog verovanja i našeg sokolskog uverenja. Sve to mora biti pokretač svake naše sokolske akcije. Još su daleki i teški putevi do opšte pobeđe jugoslovenske misli, još uvek mi Sokoli moramo da budemo njeni čuvari, propovednici i borci.

Vrlo lako može i opet da nastane vreme, kad će se i opet navali na jugoslovensku misao, kad će i opet kod nas izbiti onaj atavizam koji nam je tokom cele naše istorije sprečavao ujedinjenje, a koji nam i sada ometa naše jedinstvo.

Možda će i opet doći vreme kad će naši proredeni, ali očišćeni redovi morati povesti borbu za jugoslovensku misao, za sokolsku misao. Ako želimo da za tu borbu budemo spremni, moramo se spremati i spremiti, a ako ne dode do borbe, nego jugoslovenska misao pođe i dalje svojim pobedničkim pohodom i opet se moramo spremati da i nadalje, kao i dosad, ostanemo njeni propovednici kao što smo bili njeni proroci, moramo se spremiti da svoj dužni obol dademo njenoj konačnoj pobeđi, kad će jugoslovenska misao prožeti sve misli i sve osećaje celog našeg naroda kao celine i svakog pojedinca.

Jer jugoslovenska misao je sokolska misao, ona okuplja, ona ujedinjuje, ona spaja, jača, osigurava opstanak i uslovljuje napredak.

Jugoslovenska misao: svest i osećaj jedinstva plemena Južnih Slovena živi tokom cele naše istorije u svim vekovima u svim krajevima i kod svih naših plemena. Ona je spontano i periodično dolazila do izražaja, ali je uvek bila potiskivana.

Razni su uzroci da su destruktivne sile nadvladale konstruktivnu unitarnu misao. Te destruktivne sile još nisu zamrle, to nikad ne smemo izgubiti iz vida. Jedan od uzroka je ona karakteristična slovenska nesloga, koju je već perzijski pisac zapazio, a koju je zabeležio i Nestor Letopisac.

U obliku gentilizma sprečava potpunu unifikaciju. Da taj gentilizam nije već od svojih početaka bio tako jak, Jugosloveni bi već iz zakarpatske pradolovine došli na Balkan kao jedan narod, a ne kao više nepovezanih plemena. Labor Niderle u svom monumentalnom delu »Slovenske starine« veli za nas Jugoslovene, da smo došli već u pradolovini bili jedna etnička celina, ali su već tamo postojale dijalekološke razlike i plemenske grupacije. Te razlike su se u novoj postojbini potencilale i došle do punog izražaja prilikom formiranja plemenskih država.

Rastavljeni život jugoslovenskih plemena možda ne bi tako porazno delovao na formiranje jugoslovenske psihe, da jugoslovenska plemena nisu posela teritorij preko koga ne samo što je bila povučena granica istoka i zapada, nego na kojem su se sukobljavala dva sveta, dve aspiracije, dve kulture i dve civilizacije.

Naše zemljište delilo je Franačku od Vizantije, Austriju od Turske.

svoj savršeni sistem telesnog vežbanja, u Tiršu ono treba da gleda svog idealnog prosvetitelja, jer mu je on dao sokolsko evanđelje o uzgoju duha i o pogledima na život. I držeći se samo Tirševog sokolskog nauka i propovedajući i šireći jedino njegovo Sokolstvo — a drugoga i ne može da bude, jer to ne bi bilo Sokolstvo — mi ćemo se najbolje odužiti njegovoj velikoj uspomeni.

Ovo neka bude pred očima našim jugoslovenskom Sokolstvu, koje je tokom ove godine tako krasno i s najvećim pietetom proslavilo Tirševu godinu i njegov jubilej o 100-godišnjicu njegovog rođenja, koja se upravo navršava. Ovim stopama i tradicijama stupalo je ono oduvek, a i u buduću u njegovom sokolskom i narodnom radu. Tirš će mu biti njegov učitelj i vod. Napred!

cs.

LOVENKO SOKOLSTVO

Saradnja češkoslovačkog društva sa Sokolstvom

Savez češkoslovačkih visokoškolskih studenata uputio je na starešinu češkoslovačkog Sokolstva br. dr. Bukovskog jedno odulje pismo, u kojem u ime celokupnog društva čestita Sokolstvu na velikom uspehu sleta. Dalje savez izražava želju, što je najvažnije, za što tešnju bratsku saradnju Sokolstva s akademskom omladinom među kojima je već sada mnogo pojedinaca koji predano rade u mnogim sok. društvima. Isto tako će češkoslovačko studentstvo na dan 17. septembra, kada se navršava stogodišnjica Tirševog rođenja, proslaviti zajednički sa Sokolstvom ovaj veliki sokolski spomendan.

Reforma sokolske odore u ČSR?

Poslednji broj »Vesnika Sokolskog« ČOS izveštava, da je u pojedinih župama ponovo došlo do pitanja o reformi sokolske svečane odore češkoslovačkih Sokola. Tako naime u Brnu, u tamošnjim sokolskim krugovima, prevladuje mišao, da je nadošao čas, kada bi se moglo pristupiti ovoj reformi, naročito u pogledu kape i visokih čizama članova, te nadalje korenitoj reformi svečane odore članica. Mnogi se članovi žale na nepraktičnost sokolske kape, koja je bez štita, da sunce tako pali čoveku čelo i udara u oči. Stoga što se tiče kape, oni predlažu reformu u tom pravcu, da bi se uvelo i u ČOS slične kape kao što ih ima poljsko Sokolstvo. Da su čizme po velikoj vrućini nepraktične i zaista i nehigijenske, stara je i poznata stvar. Dalje se govori i o primeni kratkih bunda za zimsko doba, pošto plaševi (pelerine) nikako ne brane telo od zime. Još više da je potrebna reforma ženskog svečanog kroja. Kaže se, da taj kraj nije samo suviše jednoličan nego i veoma nepraktične boje, što se je i opet opazilo na ovogodišnjem svesokolskom sletu u Pragu, kada su sestre bile prinuđene da nose odoru nekoliko dana, a da im nije bilo moguće da to svoje belo odelo mogu oprati. Konačno traži »Vesnik Sokolski« da se u ovom pitanju izjave i ostale sokolske župe, pošto je stvar sama veoma važna za celokupnu organizaciju.

Još jedna izjava o sletu

Organ radničkih telesnougovornih organizacija u Češkoslovačkoj, poznatih pod kraticom DTJ, doneo je u nekoliko članaka ne samo stručnu kritiku i ocenu svesokolskog sleta već i svoju telovježbačkih nastupa. Na kraju svoga izveštaja kaže dotični sletski referent sledeće: Slet je završen! U celi-

ni može se smatrati, da je doneo Sokolstvu veoma veliki moralni uspeh, a isto tako i uspeh s finansijske strane. I premda je slet i ovoga puta pokazao s idejne strane stare već poznate slabe strane sokolske organizacije, s telovježbačke strane moramo i možemo da ustvrdimo, da se Sokolstvo nalazi na visini sadašnjeg doba...

Svakako je to važna izjava, što se tiče telesnougovornog sokolskog rada; ono pak o tobožnjim idejnim slabostima Sokolstva možemo više ili manje smatrati nekom sasvim nuzgrednom izjavom bez dubljeg značenja. Klerikalni listovi međutim o ovom velikom događaju nisu zabeležili ma ni reči!

Što ćemo čuti na X svesokolskom sletu?

Nezaboravan ostaće svima učesnicima ovogodišnjeg svesokolskog sleta onaj trenutak, kada je preko 17.000 vežbača zapevalo na vežbalištu veleban koral sokolskoj misli prilikom vežbanja prostih vežbi. Kako pišu češki sokolski listovi, biće već na idućem sletu moguće da članovi ne samo zajedno vežbaju i pevaju, nego da i nastupe na vežbalištu uz pevanje poznatog Sukovog marša »U novi život«, za kojeg je veoma lepo sastavio br. Kržička odgovarajući deo za pevanje. Kako je Sukov marš već dosada na tri sleta smatran najprimernijim ulaznim maršem za sokolske vežbače, on će ostati i u buduću, ali, kako spomenusmo, uz pevanje celokupne mase vežbača. Svakako biće to ne samo originalno, nego i veoma efektno.

Nešto o Tirševim igrama

Na velikim Tirševim igrama u subotu i nedelju, 17 i 18. septembra, koje priređuje ČOS s češkoslovačkim sportistima, nastupiće i svi pobednici iz Češkoslovačke na ovogodišnjoj Olimpijadi u Los Angelesu, a nadalje iz sokolskih redova također svi pobednici pojedinih grana i kategorija na sokolskim takmičenjima, održanim na svesokolskom sletu u Pragu. Time će biti predstavljani češkoslovačkoj a naročito praškom javnosti stvarno svi najbolji reprezentanti češkoslovačkog nacionalnog telesnog uzgoja, što do danas nije još nikada uspeo. A to sve u znaku i pod geslima Tirša!

Brat Jaroslav Kržička pedesetogodišnjak

Poznati češkoslovački muzički kompozitor, reprezentant mlade struje među svojim drugovima, br. Jaroslav Kržička, znan je veoma dobro i u sokolskim redovima. Ta baš on je onaj,

koji već odavna komponuje pojedine glazbene pratnje prostih vežbi za svesokolske sletove. Svojevremeno sastavio je i muziku za vežbanje s čunjevima, a na ovogodišnjem svesokolskom sletu njegova je bila muzika za sletski nastup najmlađe dece i dece preko 9 godina. Isto tako sastavio je i muziku za ovogodišnji nastup matičnog društva Praškog Sokola i to s velikim uspehom.

Poteškoće sokolskog rada u Lužici

Kako u našoj slovenškoj sokolskoj rubrici prema mogućnosti redovno obavestavamo braću o stanju sokolske stvari u Srpskoj Lužici, smatramo također potrebnim da iznesemo i sve teškoće, koje se od strane Nemaca čine ovom malom broju predanih sokolskih radenika među Lužičanima. Ne samo da danas i na život u Lužici utiče ogromnoj meri i velika današnja privredna kriza, a to se naročito oseća u nacionalnim društvima i korporacijama, već se i od strane Hitlerovaca na svesne Lužičane vrši silan pritisak. Posle svesokolskog sleta u Pragu, na koji su pohrlili i lužički Sokoli sa dosta jakim odredom, persekucije od strane Hitlerovaca postale su sve žešće. Privredno Nemcima nije teško da potpuno svladaju onih nekoliko desetaka tisuća Lužičana. U tom pogledu masa nemačka nema čega da se boji. Isto tako neće moći da lužičko Sokolstvo šteti turnerskom pokretu među Nemcima. Njegova je glavna zadaća da među Lužičanima širi sokolsku i nacionalnu svest i zanimanje za ovaj najmanji slovenski narod. Ipak događaju se u Lužici čudnovate stvari. Jedno sokolsko društvo, i to u Velikom Čisku, formalno je istupilo iz saveza te stupilo u nemački Turnferajn, i to izdajstvom svog načelnika. Članstvo je ovaj udarac pariralo time, da je iz spomenutog društva istupilo, te je usprkos sviju prepreka i nadalje istrajalo u sokolskim redovima i javno nastupalo kao članstvo drugih društava. U Kulovu opet u malom mestu u Pruskoj Lužici, dotično sokolsko društvo preko noći pretvorilo se u Orla, misleći da će time moći svejedno da saraduje u Sokolstvu. No, savez je odredio, da članstvo ovog takozvanog jedinog orlovsog društva i nadalje učestvuje na sokolskim priredbama, da se tako ne bi cepali redovi svesnih rodoljuba. Zato su članovi ovog društva također vežbali i na sletu okružja u Ralbicama zajedno sa Sokolima, ostajući tako u stvari Sokoli ali, čudnovato, pod tuđim nazivom.

Iz rada američkog Sokolstva

U Detroitu održan je baš za vreme svesokolskog sleta u Pragu jedan veći župski slet tamošnjeg češkoslovačkog Sokolstva, a uz saradnju Poljaka i Jugoslovena iz tamošnjih sokolskih društava. Tom prilikom je održala oduševljeni govor supruga jugoslovačkog konzula u Detroitu, gospoda Nikols, pozivajući sve slovenske Sokole u tim krajevima na tesnu saradnju. Kako je poznato, iduće godine u Čikagu održati ostale stvari. Na samom krevetu ili pod krevetom ne sme se ništa nalaziti. Krevet si pravi svatko sam. Preko dana ne sme se na krevet ni sestiti ni ležati. Pušenje je u celoj školskoj zgradi zabranjeno. Cipele i odelo sme se čistiti samo na određenoj verandi. Ručnici moraju se držati u prostoriji za umivanje. Svaka soba za spavanje ima svoja nadglednika, koji je odgovoran za red i održavanje propisa.

U predavaonici ima svaki slušač svoje određeno mesto. Braća sede odeljeno od sestara. U vežbaonicu ulazi se samo u blagajama i cipelama za vežbanje i majici. Na letnom vežbalištu mogu se mesto dugih hlača za vežbanje upotrebljavati i kratke hlače, ali nikako gaćice za kupanje. U trpezariji i u predavaonici mora se obući na majicu kaput ili sviter. U trpezariji ima svaki svoje stalno mesto. Onaj na čelu stola deli hranu. Posle jela svaki pojedinac dužan je spremiti sa stola svoj pribor na određeno mesto.

Posete se mogu primiti samo od 12.30 do 13.30 i od 19.30 do 20.30 u prostoriji za razgovore. Zabranjeno je i kažnjava se isključenjem iz škole dolaženje braće u odeljenje sestara i obratno. Uveče ne smeju biti braća u dvorištu ili u hodnicima zajedno sa sestrama. Kršenje discipline i reda kažnjavaće se isključenjem iz škole, koje se javlja župi. Protiv toga nema priziva. Dužnost je pojedinca bila da se prijavi 14. avgusta o. g. između 16 i 18 sati. Dužnost je u školi istrajati do kraja. Svaki slušač morao je sobom doneti pribor za vežbanje i za pranje, rubinenu za 14 dana, teku i olovku, pribor za kupanje i člansku legitimaciju s potvrdom da je članarina u ovoj godini uplaćena za prvih 9 meseci. Od svakog se pojedinca zahtevalo poznavanje nekih pobrojanih sokolskih priručnih knjžica iz naklade ČOS.

Dnevni raspored sati.

Svakim danom, također nedeljom i svecem, vežbalo se od 6.30 do 6.45 na

žaće se prilikom svetske izložbe prvi slovenski svesokolski slet zajedno sa sletom američkog češkoslovačkog Sokolstva. Tada će se pružiti svim slovenskim sokolskim organizacijama prilika da pokažu američkoj javnosti plodove sokolskog uzgoja.

(Nastavak sa 1. str.)

Preko njega su prelazile težnje Vizantije, Mletaka, Nemačke i Austrije, Ugarske i Italije.

Dualizam našeg istorijskog razvoja uzrok je da je život Jugoslovena krenuo u dva pravca i da su se razlike i opreke, koje su postojale, zaostriale i razvile u dva razna pravca.

Etničko jedinstvo bi, usled struja sa dve strane, razbijeno. Kad je jugoslovenski narod stupio u istoriju i počeo ulaziti u red civilizovanih i kulturnih naroda, on je sve teokvine civilizacije i kulture primao iz dva izvora: iz Rima i Vizantije, sa zapada i istoka. Jedan narod razdvojen među dve crkve, koje su se pobijale, crpeo je uslove duhovnog razvika iz dva izvora, izvora stare klasične prosvete, razdeljene ogradom dvaju raznih jezika, nosilaca i civilizacije i kulture.

Pod tim dvojakim uticajem primio je naš narod dve vere i s njima dve pismenosti i početke književnosti i umetnosti slikarske i arhitektonske. Pod tim dvojakim uticajem formirane su plemenske države, državni i društveni život.

Tako je taj dualizam probio etnografsku celinu u svim njenim odnosima: verskim, državnim, društvenim i prosvetnim. Što više formiranjem dve države bi razbijeno i jedinstvo slovenskog narodnog imena.

Latinića i cirilica ostatak su tog dualizma. U književnosti srpski deo jugoslovačkog naroda ugleda se na vizantijske pisce, hrvatski na srednjevekovne latinske. Srpski srednjeve-

kovni hramovi svedoci su vizantijske arhitekture i slikarstva, a hrvatski stoje pod uticajem romanske i gotске umetnosti.

Naša je sokolska dužnost da oštrije toga dualizma otupimo, kako je to Franjo Rački stavio bio u dužnost nauči.

Još jače tragove na našem narodnom životu ostavilo je to, što jugoslovenska plemena nisu stvorila jednu državnu zajednicu. U početku formiranja našeg društvenog života svaki kraj je imao skoro nezavisna župana. U prvom previranju formirale su se tri samostalne države: hrvatska, srpska i bugarska. U doba kad su ove prve jugoslovenske države imale u sedstvu dve moćne carevine, koje su sebi uzele pravo da zagospodare svetom, one su se mogle odupreti jedino uzajamnom odbranom. Ali prva se je hrvatska država odvojila. Ona se preko kralja udružila s madžarskom državom kojoj nije bilo u interesu jedinstvo jugoslovenskih država. Ugarska je tokom cele istorije ostala odlučna neprijateljica jugoslovačkog ujedinjenja i sprečavala svaki pokušaj ujedinjenja, pojavio se on u Hrvatskoj, Bosni ili u Srbiji.

Razorne sile unutrašnje i spoljašnje sprečavale su jugoslovensko ujedinjenje. Danas, kad je ujedinjenje ostvareno, puno duhovno jedinstvo, pored iznesenog, sprečavaju i razne tobožnje svetinje i istorijske predrasude. Jovan Cvijić u svom delu »Balkansko poluostrvo i jugoslovenske zemlje« ovako rezonuje: »... kao pauk, tako ljudi pletu oko sebe mrežu od istorijskih predrasuda, od nacionalnih sujeta, od izvitoperenih načina života i ona ih moćno duhovno izolovati od ostaloga sveta i načiniti da postanu arhaični. Nikakav drugi uzrok ne može toliko kompromitovati razvikan Jugoslovena, kao gore pomenuti način mišljenja.«

(Nastaviće se.)

Pozdravi Savezu SKJ

Končanica. Sokolsko društvo Končanica, župe Bjelovar, prožeto najduljom odanošću i ljubavlju prema viteškom Kraljevskom Domu Karadordevića, srećno je što prilikom rođendana može svome bratu starešini, uzdancu svojoj, prvencu i ljubimcu uzvišenih Kraljevskih Roditelja, da uz svoje najiskrenije sokolske čestitke poveže i zaželi svoje najtoplije želje, da mu Svevišnji udeli srećan i dug život na ponos i radost našeg Kraljevskog Doma, a na sreću jugoslovačkog naroda i slavu otadžbine, uvek kao prvoborcu zavetne jugoslovenske sokolske misli Zdravo! — Starešina Vukašin Orlić.

Novigrad. Sa okružnog sleta, prigodom proslave 25. godišnjice osnutka našeg Sokolskog društva, izvolite podastreti Njegovom Veličanstvu izraz nepokolebljive odanosti i privrženosti, prožeti dubokom ljubavlju prema uzvišenom Domu Karadordevića i dragoj Jugoslaviji. — Soko Novigrad. — n/m.

Novigrad. Sa okružnog sleta prigodom 25. godišnjice osnutka našeg društva srdacan bratski Zdravo. — Odbor Sokolskog društva Novigrad n/m.

Posusje. Sa današnje svečane sednice članovi čete Posusja šalju svome uzvišenom starešini bratske pozdrave želeći da ga Svevišnji tvorac poživši još dugi niz godina na sreću i ponos mile nam otadžbine i Sokolstva. Zdravo! — Starešina Besirević.

Risan. Otvarajući novi sokolski dom pozdravljaju bratski Savez Zdravo! — Starešina društva Risan Vladimir Catović.

Trogir. Prigodom devetog rođendana Nj. Kr. Vis. prestolonaslednika Petra, našeg starešine, najsrdačnije čestitke uz sokolski Zdravo! — Sokol Trogir.

Jesam li poslao pretplatu za sokolske listove?

Prof. A. Štefan — Zagreb:

Četrnaestdnevna prosvetna škola ČOS u Pragu

od 14—27 avgusta 1932 g.

Kratki historijat.

Već pre svetskog rata prosvetni odbor ČOS održao je četiri nekoliko-dnevne t. zv. govorničkih škole. U tim se je školama uz govorničke vežbe i predavalo o raznim predmetima koji zasedaju u Sokolstvu. Stoga se te govorničke škole smatraju prvim prosvetnim školama ČOS-a. Te škole održane su godine 1909, 10, 11 i 13. Godine 1913 i 1914 održani su posebni predavački tečajevi za sestre. U tim su tečajima predavale sestre. Godine 1914 održana je dvodnevna Husova škola ČOS-a.

Od godine 1919—1926 održano je 7 tednih prosvetnih škola po ČOS-u. Godine 1920 nije održana škola. Te su se škole znatno razlikovale od onih predratnih govorničkih škola. Svake godine menjala se je u tim školama naučna građa sadržajno i opsegom, a preučešavala se i sama organizacija škole. Sve to manje-više bili su samo pokusi.

Istom godine 1927 daje se prosvetnoj školi ČOS današnji njen tip i smer. Sedamnednevna prosvetna škola pretvara se u 14-dnevnu ustavljenoga oblika, programa i organizacije. Ta 14-dnevna prosvetna škola održaje se redovno u Tirševom domu u mesecima julu ili avgustu. Svi slušači su nastanjeni i na hrani u Tirševom domu. Svi su podvrgnuti strogim školskim propisima. Sav izdatak za stanovanje i ishranu slušača snosi ČOS.

Svaka češkoslovačka župa ima pravo na jednog slušača, kojemu uz nastanbu i ishranu na svršetku tečaja bude isplaćena vozna karta od njegovog mesta u Prag i natrag. Takvih redovnih slušača ima 52 (52 župe). Pokraj redovnih slušača mogu se primiti i vanredni, koji ne padaju na teret

ČOS-a. Redovnih i vanrednih slušača ne sme biti preko 70. Od godine 1929 imaju pravo na jednog redovnog slušača u prosvetnoj školi sa svima pogodnostima i dužnostima još i Jugosloveni, Poljaci, Lužičani, Rusi i Bugari. Dakle na 5 mesta imaju pravo ostale slovenske nacije. Jedna nacija može zauzeti i više mesta, ako koja nacija ne pošalje svoga tečajnika. Tako su na pr. ove godine u školi bila 2 Rusa, 2 Jugoslovena i 1 Bugarin, jer Poljaci i Lužičani nisu poslali nikoga. Isto se tako postupa obzirom na broj 52 i sa češkoslovačkim župama.

Biće interesantno, ako spomenem, da i kod Čehoslovačka nije poslalo u prosvetnu školu nijednoga slušača 1927 godine 18 župa, 1928 g. 10 župa, 1929 g. 12 župa, 1930 g. 16 župa, 1931 g. 14 župa. A i letos nisu poslale sve češkoslovačke župe svoga tečajnika. Ipak kroz ovih 6 godina, otkako je 14-dnevna škola, sve češkoslovačke župe imale su po nekoliko tečajnika u prosvetnoj školi. Od ostalih slavenskih nacija jedini Poljaci nisu još dosad bili zastupani u školi po svom tečajniku. Od 1929—1932 g. apsolviralo je sokolsku prosvetnu školu u Pragu 5 Jugoslovena, 9 Rusa, 2 Lužičana i 1 Bugarin. — Svega 17 slušača. Čehoslovačka od 1927 do 1932 g. svršilo je prosvetnu školu u Pragu 302 (38 žena) tečajnika. Zajedno s ostalim slavenskim nacijama svršilo je 14-dnevnu prosvetnu školu 319 slušača.

Propisi o vladanju i dužnostima.

Kad je slušača javljeno da je u školu primljen poslani su mu propisi o vladanju u školskim i stanbenim prostorijama i propisi o dužnostima. Odavle vadim neke detalje: Ustaje se najkasnije u 6 sati. U 10 sati uveče moraju biti svi slušači u krevetima. Onih dana, kad se je posle večere slobodno, može se dobiti »dovolenka« najdulje do 11 sati u noći. U spavaonicama u posebnom ormariću kraj kreveta slušač sme da drži obuću i odelu za vežbanje, noćnu košulju i pomagala za učenje. Svaki slušač ima još jedan svoj ormarić na hodniku, gde

drži ostale stvari. Na samom krevetu ili pod krevetom ne sme se ništa nalaziti. Krevet si pravi svatko sam. Preko dana ne sme se na krevet ni sestiti ni ležati. Pušenje je u celoj školskoj zgradi zabranjeno. Cipele i odelo sme se čistiti samo na određenoj verandi. Ručnici moraju se držati u prostoriji za umivanje. Svaka soba za spavanje ima svoja nadglednika, koji je odgovoran za red i održavanje propisa.

U predavaonici ima svaki slušač svoje određeno mesto. Braća sede odeljeno od sestara.

U vežbaonicu ulazi se samo u blagajama i cipelama za vežbanje i majici. Na letnom vežbalištu mogu se mesto dugih hlača za vežbanje upotrebljavati i kratke hlače, ali nikako gaćice za kupanje.

U trpezariji i u predavaonici mora se obući na majicu kaput ili sviter. U trpezariji ima svaki svoje stalno mesto. Onaj na čelu stola deli hranu. Posle jela svaki pojedinac dužan je spremiti sa stola svoj pribor na određeno mesto.

Posete se mogu primiti samo od 12.30 do 13.30 i od 19.30 do 20.30 u prostoriji za razgovore.

Zabranjeno je i kažnjava se isključenjem iz škole dolaženje braće u odeljenje sestara i obratno. Uveče ne smeju biti braća u dvorištu ili u hodnicima zajedno sa sestrama. Kršenje discipline i reda kažnjavaće se isključenjem iz škole, koje se javlja župi. Protiv toga nema priziva.

Dužnost je pojedinca bila da se prijavi 14. avgusta o. g. između 16 i 18 sati. Dužnost je u školi istrajati do kraja. Svaki slušač morao je sobom doneti pribor za vežbanje i za pranje, rubinenu za 14 dana, teku i olovku, pribor za kupanje i člansku legitimaciju s potvrdom da je članarina u ovoj godini uplaćena za prvih 9 meseci. Od svakog se pojedinca zahtevalo poznavanje nekih pobrojanih sokolskih priručnih knjžica iz naklade ČOS.

Dnevni raspored sati.

Svakim danom, također nedeljom i svecem, vežbalo se od 6.30 do 6.45 na

letnom vežbalištu (hodanje, trčanje, gibanja). Od 6.45 do 7.15 u vežbaonici na spravama. Uveče od 6—7 vežbalo se na letnom vežbalištu (igre, laka atletika, odbojka i t. d.). Ujutro i uveče vežba je svršavala stupanjem i pevanjem. Od 7.15 do 7.30 zajuttrak (bela kava ili kakao). Oni većih stomaka popili su i po tri šalice. Kruha je bilo po miloj volji. Moram da naglasim, da smo svi bili izvanrednog teka. Ta ujutro i uveče brat Kalina poterao nas je u ljubavi i bratstvu onako baš po vojnički. Aktivni je vojnik. Svi smo ga jako voleli, a i on nas. Od 7.30 do 9.30 predavanje. Od 9.30 do 10 sati doručak. Dva lepa komada kruha s maslom ili sirom, a kojiput i dve safalade. Od 10—12 sati predavanje. Od 12 do 13.30 ručak i odmor. Za ručak dobila se juha. Oni koji su popili ujutro tri kave, sad su popili i dva tanjura juhe. Većinom, kao drugo jelo, bio je lep komad mesa u raznim sokovima s »knedličkima«, »bramborima« ili rižom. Knedli, krumpira ili riže uvek je još ostajalo. Petkom bila je i testenina (6 buhti ili dolki po glavi), a nedeljom pečenje.

Posle podne od 13.30 do 15.30 predavanje. Od 15.30 do 16 užitna. Kava ili kakao. Od 16—18 sati predavanje. Od 18—19 vežbanje. Od 19—19.30 večera. Većinom kobasičarski proizvodi. Hrana je uvek bila vanredno tečna i obilna. I oni najveći gladaši redovno se nasitili do grla.

Posle večere, ako nije bilo ništa u programu, tuširalo se i pralo (toplo i hladno) i doteravalo na veliko. Celi se je dan bilo u vežbaćem odelu (triko, majica i šlape). Legalo se je i pre 10 uveče nešto radi umora, a nešto da se za drugi dan prikupi nove snage za naporan posao. U samom Tirševom domu, gde je bila škola, ima hotel i gostiona, gde smo se češće uveče hladili dobrim pivom i zabavljali pesmom i šalom.

Uvodno predavanje.

Kao uvod u školski rad bilo je predavanje (2 sata) dra J. B. Kozaka, univerzitnog profesora. Tema: »Opća kulturna orijentacija Sokola.«

U predavanju izneo je predavač svoje poglede i svoja naziranja na današnja svetska i češkoslovačka aktuelna pitanja dovodeći ih u vezu sa Sokolstvom. Između ostaloga predavač je izneo, kako Sokolstvo treba da dovede celi narod na ispravnu životnu stazu, koja zahteva od svakog pojedinca potpunog čoveka. Život treba da se udesi, da svaki pojedinac bude zdrav i jak, pošten i čudoredan, savestan i marljiv, disciplinovan i slobodan, zadojen ljubavlju i pravdom, proповедnik sokolskog bratstva i ponosa. Preko Sokolstva nastojati dovesti celi narod na jedno ispravno mišljenje, koje će prihvatiti svaki pojedinac slobodnom voljom. Ista naziranja ne mogu se diktirati. Put sokolski ne sme biti put fašistički koji je omeden kineskim zidom. Pokazivati metodu naziranja lepim primerom, a ne naturiranjem.

Sokolstvo u svom delokrugu nastojaje, da naša naziranja udu u državu, u narod, u gospodarstvo i u sve grane ljudskog delovanja. Ipak nato ostati skroz nepolitičko telo. To ne znači da se pojedinac nema baviti politikom. Biti nepolitičkim ima se shvatiti, da si ne damo zapovedati političko mišljenje.

Svaki tako treba da bude kulturnom i civilizovanom jedincem. Biti kulturn znači znati oceniti vrednost pojedinih viših ljudskih produkata, znači upoznavati vrednost svetljudskog morala. Civilizacija počiva na savesti ljudstva za određeni posao, na shvatanju dužnosti i zadaće. Današnja kriza nije zaprekom da se postignu te vrline, jer se duševne vrednosti (ljubav, poštenje, marljivost, disciplinovanost, čudorednost i t. d.) ne kupuju. One su badave. Boj svih protiv sviju uzrokome je zle današnjice.

Naš je zadatak dovesti narod u položaj da bude što manja razlika među pojedincima, ali tako, da svakog pojedinca općeniti standart bude što viši. Velika je razlika u tom između nas i komunizma. Naš je ideal demokracija, što znači, vladati preko puka za puk. Ideal je demokraciji voditi administraciju a ne vladati.

Sokolstvo goji ljubav k narodu, ali je daleko od šovinizma.

6 septembar i Sokolstvo

Koliko radosti, ponosa, sećanja, slave i tuge predstavlja taj dan u istoriji Jugoslavije i Sokolstva!

Dan je to velike naše nacionalne radosti, jer je tog dana ugledao svetlo dno naš prestolonaslednik Petar, naš brat starišina. Radostan je to dan zbog toga, jer znamo, da je naš sokolski starišina, naslednik našeg uzvišenog Kralja, uzdanica Jugoslavije, da će i On, vezan tradicijama svog Doma, ići stazama svoga Oca i Deda, da će i On voditi napretku i slavi, velikoj i svetloj budućnosti našu naciju i državu, kao što su je vodili Njegovi pretci.

Dan je to ponosa, slave i sećanja, jer su tog dana predane stare, slavom ovećane zastave srpskih pukova, a nam ratni muzeji, kao svetinje, koje će nam u budućnosti kazivati kako se treba boriti za Kralja, Otadžbinu i slobodu zlatnu. Te stare, kuršumima prorešene, krvlju junaka nakvašene zastave, zamenjene su novim jugoslovenskim, tim simbolom moćne jugoslovenske nacije. Radosna srca primili smo te nove zastave, koje je Kralj poklonio našim junacima pukovima, jer smo uvereni, da će se i one viti na slavu i ponos Otadžbine, kad nas pozove naš Kralj.

Ali, braćo i sestre, uz ta dva radna događaja, pada i dan tuge i bola, preko kojega moramo danas stisnuti pesnica, čutke, da prelazimo. Koji je taj uzrok, koji ispunja naša srca i naše duše tugom i boli u tom danu naše slave i očišćenja naše snage, jedinstva i bolje budućnosti našeg naroda? — Bazovica!

Na taj dan, u trenutku, kada je čitava Jugoslavija slavila rođendan prestolonaslednika Petra, u momentu, kad jugoslovenski pukovi primaju nove zastave, nacija, koja se ponosi, da je nositeljica dvatisuogodišnje kulture na svirep način ubija četvorica nevinih mladića: Miloša, Marušića, Bidovca i Valencića.

Plutonskom paljbom u leđa hteli su na taj dan 1930 godine da ubijaju ovu četvoricu mladića, čija se krvica sa stoji samo u tome, što su voleli svoj materinji jezik, svoj narod i zemlju u kojoj su se rodili, što su se borili za osnovna prava svakog čoveka.

Zašto nisu pričekali, zašto su morali baš na dan 6 septembra da izvrše smrtnu presudu? Zato, braćo i sestre, što su hteli time da pogode u leđa i čitavu Jugoslaviju, što su hteli na taj način da izvršnu smehu naš 6 septembar.

Dobro kaže naš narod, kad veli: »Na muči se poznaju junaci.« I baš toga dana, pre dve godine, Jugosloveni smo svojim ponašanjem pokazali, da smo junaci i u borbi i u veselju, pa i u tuzi veći od onih, koji su kod Kobarida zvali u pomoć majku i napuštali svoje položaje pred izglednim a. u. vojnicima slovenske narodnosti! Čutke smo prešli preko toga, a zabravili nismo i nećemo nikada, dok Bazovica ne bude osvećena!

Nisu još naše nove zastave prošle kroz vatru i olovo, a već su i one

oškropljene jugoslovenskom krvlju, krvlju nevino ubijenih Jugoslovena.

Braćo i sestre, naša je dužnost, da u vežbaonicama čelimo svoje mišice i svoj duh, da u svakom trenutku podizemo naš narod nacionalno, da bude svestan svoga jugoslovenstva, da bude svestan palih žrtava, da bude vazda spreman na nove žrtve u korist i veličinu Jugoslavije. Majke naše, dajte već sa svojim mlekom deci jugoslovenski ponos i čast, uzgajajte naš naraštaj u duhu, koga su nam pokazali pali borci za slobodu. Očevi i braćo, tumačite deci našoj u svakoj prilici sreću, koju imamo, jer smo slobodni, a ujedno ukazujte na bolest i patnje braće i sestara, koja pate pod jarmom naših neprijatelja.

Neka zna, neka bude ceo naš narod svestan reči, koje je napisao naš veliki pesnik Prešeren, kad opisuje borbu Slovena za slobodu: »Če pa naklonijo nam smrt bogovi, manj strašna je u črnom zemlje krili, kod so pod svetlim soncem sužni danik.«

Vi, borci, koji ste pali za čast svoga naroda i koji ste stupili u kolo onih bezbrojnih žrtava koje je već dalo Jugoslovenstvo za svoju slobodu, čujte i naše reči: »Bistra Soča, čuj pozdrave sestara Drine, Save, Drave, za veliki dan osвете sakupljamo junacke čete.«

Iako se ne zna za vaš poslednji dom, za grobove vaše, znajte, kada kućne čas, ponećemo vašom krvlju natopljene zastave preko granica, koje nas danas razdvajaju, spavaćete slatko u toj napaćenoj zemlji, jer ćemo svu tu zemlju posuti cvećem, cvećem zlatne slobode.

Kao što ste Vi umirali poklikom »Zivela Jugoslavija«, tako ćemo i mi, bez sustezanja, kad nas pozove naš Kralj, da umiremo noseći slobodu i utehu vašoj braći i sestrama i majkama vašim. Robovi naši, ne klonite! — Plutonske paljbe svetle vam put!

Sokoli, braćo i sestre, neka nam bude 6 septembar stalno u pameti, jer treba da dode dan, da bude i on predstavljao samo dan radosti i ponosa!

Janez Kušar — Hraštnik.

Iz načelnništva i teŕničkog odbora Saveza SKJ

Iz sednice saveznog TO

održane dne 13 septembra 1932

Savezni podnačelnik br. Miroslav Ambrožić izvestio je obzirom na savezna takmičenja u odbojki, koja će se vršiti dne 25 t. m. i to za članove i muški naraštaj u Beogradu, te za članice i ženski naraštaj u Novom Sadu, da je Savez poslao molbu železničkoj upravi da odobri 75% popusta na vožnju učesnicima navedenih takmičenja za putovanje železnicom tamo i natrag. Nadalje se je odredilo pojedinu bra-

ću, odnosno sestru, sa sudskim ispitom u odbojki, kao funkcionare na tim takmičenjima i to: a) na takmičenjima u Beogradu: Dekleva, kao vođa, Evgenije Davidov, Zdenko Pavić, Herman Keber, Toma Šavnik i Gustav Staršina, kao suci, te Franjo Zic, Dekleva i Đoka Ilić, kao članovi prizivne komisije; b) na takmičenjima u Novom Sadu: Skalarjeva kao voditeljica, Milka Mohorić, Deli Šmave, Olga Jakoljević, Bojan Perme i Josip Grgić, kao sutkinje odnosno suci, te Skalarjeva, Teodorović i Mudrohova kao članovi (ice) prizivne komisije. Takmičenja počće u 8 sati ujutro na prostoru, koji će se naknadno javiti župama. — Razgovaralo se je također i o pokrajinskom sleu, koji će se održavati 1933 godine u Ljubljani, kao i o prostoru gde bi se imao održati. Sastavice se prošireni tehnički odbor. Dospeli predlozi za proste vežbe razdelilo se je među pojedine članove TO radi proučavanja. Predložene vežbe pregledaće se po isteku roka za natečaj, koji je ponovno raspisan za proste vežbe ženske dece i ženskog naraštaja, a koji je određen do konca ovoga meseca. — Za predsednika ispitne komisije u župi Varaždin, gde će se održavati župski ispiti dne 17 i 18 t. m. određuje se brata Jesiha, jer je brat Mačus, koji je bio ranije određen, sprečen. —

Smučarski takmičarski red

Koncem meseca septembra izići će smučarski takmičarski red i to u srpsko-hrvatskom i slovenačkom jeziku. Cena će mu biti 5 Din. Bratska društva treba da sakupe među svojim članstvom prijave i novac, a takmičarski red treba da naruče skupno za sve članstvo. Novac neka uplate po praznoj poloznici, koju dobiju za 25 para kod svake pošte, na čekovni račun broj 13.831 »Jugoslovenska sokolska matičica u Ljubljani«; na srednji deo poloznice treba da napišu »takmičarski red«. Ujedno treba da društva pošalju savetnom načelništvu u Ljubljani dopis, iz kojega će biti razvidno, koliko naručuju izvoda takmičarskog reda i ko je sve uplatio novac. Takmičarski red potreban je svima društvima, koji gaje smučanje, te svima kandidatima, koji se spremaju za sudski ispit, dobro će doći također i svoj ostaloj braći i sestrama, koji se zanimaju za tu lepu granu sokolske telovežbe. Kako je cena vrlo niska, nadamo se, da će se braća i sestre rado odazvati našem pozivu. —

Iz telovežbačkog sveta

VAŽNE PROMENE U VODSTVU BUGARSKIH JUNAKA

Ovogodišnji kongres ili glavna skupština saveza bugarskih Junaka održana je u Gornjoj Orehovici, gde se nalazi, pored junackog društva i češko-slovaško sokolsko društvo, udruženo u Zagradičnoj župi COS. Kako se u

poslednje vreme opet šire glasovi, da će savez Junaka ipak stupiti u savez Slovensko Sokolstvo, u redovima Junaka vladalo je veliko zanimanje, kako će zauzeti stanovite u ovom pitanju ovogodišnja glavna skupština. Izgleda, da stvar još nije dosta sazrela, te će o njoj definitivno raspravljati naredna skupština u Custendilu iduće godine. Time u vezi vrlo su karakteristične velike promene, koje su sada izvršene u vodstvu bugarskih Junaka. Dosadašnji naime predsednik dr. Vatev i načelnik Fotinov demisionirali su, pa je za starišinu organizacije, koja broji u sedam župa oko 40.000 pripadnika, opet izabran bivši starišina Dimitrije Lazev, a za načelnika br. Josef Bureš, koji je ujedno i načelnik češkoga Sokola u Sofiji. Time izgleda barem, da je ova akcija za stupanje u Sloven. Sokolstvo sada pomaknuta s mrtve tačke, iako će sadašnje vodstvo Junaka morati da odstrani još mnoge prepreke na svom putu u slovensku sokolsku organizaciju. Ali još na jednu činjenicu ne smemo da zaboravimo, a to je, da je na ovoj skupštini bilo pretreseno i pitanje o ulazu Junaka u Savez svenarodnih organizacija. Junaci su naime primili isto tako poziv za saradnju sa spomenutom organizacijom, kojoj stoji na čelu Svenarodni komitet. Medutim je ovogodišnja glavna skupština jasno i precizno donela zaključak, da Junaci kao svenarodna uzgojna organizacija ne trebaju da se za nikoga vežu, pošto trebaju za svoj vlastiti rad savim slobodne ruke. I to moramo da zabeležimo s naročitim zadovoljstvom.

KAKO RADI ORAO U SLOVAČKOJ

Slovačke klerikalne novine »Ludova politika« pišu o orlovskom župskom sleu, održanom u Pještanima u Slovačkoj, sledeće: U nedelju održan je u Pještanima orlovski župski nastup, daleki župski slet. Jedan gospodin, koji je imao prilike da gleda ovaj slet, rekao nam je, da je to bilo za plakati. Kako bi izgledala cela slovačka pokrajina, kad bi sva prešla u ruke Hlinkine stranke! Svaki Slovak morao bi se pred strancima da zasrami radi ovakve reprezentacije slovačke omladine. Bilo je tu prisutno i nekoliko stranih gostiju, među njima i jedan svećenik iz Nemačke, i jedan iz Morave. Hlinkinih svećenika uopće nismo videli, kao da bi sami osećali, da su sa svojom politikom već dovršili. Orlova bilo je malo, općinstva skoro ništa, a sami Orlovi, loše raspoloženi, slabo su vežbali. To je sve bilo bedno, mizerno. Ako se ovako nastavi, neće za dve — tri godine biti u Slovačkoj ni jednoga Orla.« — Ovako piše jedan klerikalni list o radu Orlova u Slovačkoj. Držimo, da je tome suviše svaki drugi komentar.

V SLET RADNIČKIH JEDINICA U FRANCUSKOJ

U Francuskoj postoji pored Unije francuskih gimnasta i Unije katoličkih gimnasta i jedna dosta jaka radnička telovežbačka i sportska organizacija pod okriljem socijalno demokratske partije, a koja također priređuje svake

godine u pojedinim gradovima svoje stalne sletove. Za narednu godinu izabran je za V slet grad Gebsviler, na podnožju Vogeza u Alzaciji.

Velik zbor Druŕbe Sv. Cirila i Metodija u Slov. Bistrici. Povodom 40godišnjice podruŕnice Druŕbe Sv. Cirila i Metodija, najstarije naše narodno obrambene organizacije, koja ima ogromnih zasluga u borbi protiv germanizatorskih nastojanja Sulferajna, održana je u Slovenskoj Bistrici, pre rata dosta germanizovanom mestancu, velika godišnja skupština u nedelju 11 o. m., na kojoj su donešene važne rezolucije u pogledu budućeg rada ove opće korisne nacionalne institucije.

Roman iz mladosti pretседnika Masarika. Poznata češka pisateljica Milena Novak prva je prikazala omiljenog pretседnika Češkoslovačke republike T. G. Masarika u romanu, i to njegove mlade godine. Naziv romana je »Muž i borba«.

Bjersnosve svečanosti u Norveškoj. Početkom decembra čitava će Norveška najsvetije proslaviti stogodišnjicu rođenja jednog od svojih najvećih duhova, pisca Bjerssterna Bjersnsona. Tom zgodom izdaće se i sva dela ovog velikog pisca, pa je u supskripciji pretplatnika, u ovoj maloj zemlji od nepunih 3 miliona stanovnika, već sada prikupljeno daleko preko 100.000 pretplatnika.

40 godišnjica literarnog delovanja Maksima Gorkog. Ovoga meseca literarna i politička Rusija stoji u znaku proslava 40 godišnjice čuvenog socijalističkog pisca Maksima Gorkog. Pre 40 godina objavio je to tada nepoznati besposleni radnik i fantast Aleksandar Pjaskov (pravo ime Maksima Gorkog) u nekom provincijskom listu svoje prvotno literarno delo, koje je odmah pobudilo opću pozornost na ovaj mladi talenat. Već nekoliko godina za tim bio je Gorki u čitavom kulturnom svetu poznat i priznat pisac. Gorki je još uvek svež i pun energije, novih misli te osnova. Leti boravi u Rusiji, dok je preko zime u Italiji na ostrvu Kapri, gde ima svoju vilu.

20 godišnjica smrti Jaroslava Vrhlickog. Pre 20 godina umro je nakon dužeg bolovanja vanredni talenat, veliki češki pesnik Jaroslav Vrhlicki. Vrhlicki je podrŕavao i tesne veze sa slovenačkim pesnicima, te je više puta i posetio naše krajeve, kojima je posvetio razne članke a i neke pesme. Emil Frida, kako je pravo ime Vrhlickog, rodio se u Lounima 1853. U 40 godini postaje profesor modernih jezika na Karlovom univerzitetu. Njegov literarni rad je ogroman; ostavio je 246 knjiga, među kojima ima mnogo krasnih prevoda Dantea, Torkvata Tassa, Ariosta, Kalderona, Bajrona, Mickijevića i drugih velikih pesnika i pisaca.

U daljem svom nastavku dr. Kozak divno je razvio pojam naroda. — Skup ljudskih jedinica postaje narod, kad imaju neke zajedničke karakteristike i zajedničke težnje. Te su karakteristike kod svakog naroda drugog karaktera. Negde narod karakterizira isti jezik, drugde isti teritorij ili ista vera — slično. Svedani i Norvežani imaju isti jezik, a dva su naroda. Ima naroda bez svoga jezika. Škoti govore engleski, ali nisu Englezi. Amerikanci nemaju ni svoj jezik, ni svoju veru, niti su posebna rasa. Veče ih teritorij, trci su drugi narod negoli Englezi. Kod njih je najveća veza katolicizam. Narod nije nešto prirodno dano, nego se stvara, a može se i raspasti. Stoga se narod i ne može definirati, jer je osnova svakog naroda druga.

U tim linijama kretalo se celo uvodno predavanje dra Kozaka.

Dr. Kozak je na sve slušače učinio jedan retko jak dojam jednostavnošću predavanja a ipak dubokom filozofijom, koju nisam mogao verno reproducirati. Njegov celo predavanje puno je vlastitih nazora, koje je on tako uverljivo davao, da su svi slušači bili s njim istoga uverenja, iako je predavač nekoliko puta naglasio, da ne želi da to svoje uverenje naturi nama.

Za vreme njegovog predavanja ušao je u predavaonicu dr. Bukovski, starišina COS. On je posle predavanja pozdravio slušače lepm i temperamentnim govorom. U svom pozdravu naglasio je, da Sokolstvo treba da uz jačanje tela i duše najveću važnost polaže na čudorednost.

Naučna osnova i predavanja.

Sva ostala predavanja bila su podeljena u tri velike skupine. 1. Skupina historička. 2. Skupina, koja je obradila organizaciju prosvetarskog rada i 3. Skupina praktička, koja je bila ispunjena jednim predavanjem i govorničkim pokusima.

U historičkom delu obrađene su teme: 1) Naš narodni osvit i narodni program (Dobrovski, Palacki, Havlicek, Masarik, 2 sata). 2) Izvori Tirševo Sokolstva (2 sata). 3) Tirševo delo

(2 sata). 4) Početak Sokolstva do osnutka COS (s uvodom povesti češke telovežbe i značenja doba Fignerovog (2 sata). 5) Sokolstvo od osnutka COS do svetskog rata (2 sata). 6) Sokolstvo kod kuće za vreme svetskog rata (2 sata). 7) Sokolstvo posle svetskog rata do danas (2 sata). 8) Sedma glavna skupština COS. Idejna strana (4 sata). 9) Sedma glavna skupština. Vežbovna i organizaciona strana (2 sata). 10) Razvrtak sokolskog prosvetnog rada (1 sat). 11) Život Tirša i Fignera (2 sata). 12) Današnje stanje sokolske organizacije (2 sata). 13) Sokolstvo i Slovenstvo (2 sata). 14) Tirševa sokolska telovežba (2 sata). 15) Povest ženske sok. telovežbe (2 sata). 16) Staranje oko novog članstva (2 sata). 17) Sokolska akcija u Češkoslovačkoj (2 sata). 18) Sokolstvo i češkosl. legije (2 sata). 19) Sokolstvo među manjinama i van granica (2 sata). 20) Sokolstvo i ostala udruženja za uzgoj tela (2 sata). 21) O Masariku (2 sata). Svega 43 sata.

U delu organizacije prosvetarskog rada bile su teme: 1) Odgoj naroda i narodno-odgojna organizacija (1 sat). 2) Prosvetni rad po društvima (1 sat). 3) Prosvetni rad po okružjima i župama (2 sata). 4) Odgoj sok. dece (2 sata). 5) Odgoj sok. naraštaja (2 sata). 6) Sokolska literatura (1 sat). 7) Lektira, knjižnice i čitaonice (2 sata). 8) Sokolska higijena s naročitim obzirom na sok. mladež (4 sata). 9) Kazalište u Sokolu (2 sata). 10) Pozorište lutaka i njegova organizacija (2 sata). 11) Estetski odgoj u Sokolstvu (2 sata). 12) Sokolske izložbe (1 sat). 13) Sokolske zabave i kino (1 sat). 14) Sokolstvo i socijalno staranje (1 sat). 15) Sokolsko izveštavanje i propaganda Sokolstva (2 sata). 16) Pevanje i glazba u Sokolu (2 sata). Svega 28 sati.

U delu govorničkih pokusa imali smo jedno predavanje: nauka o govorništvu (2 sata) i 10 sati govorničkih pokusa. Svaki slušač morao je sastaviti proslav zadane teme. Proslav je smeo trajati najdulje 5 minuta. Taj proslav s određenom temom morao je biti do određenog dana napisan i predan. Slušač je kod sata »govornički pokusi« bio prozvan i onda je održao proslav.

Nakon održanog proslava govornik je kritikovan po slušačima obzirom na formalnu i sadržajnu stranu njegovu. Po svakoj kritici razvila se debata, koja je bila kod sviju tema na visokom stepenu sokolskog uzgoja i poznavanja sokolske stvari.

Osim proslava svaki pojedinac morao je predati pismenu radnju, koja je imala biti kratka novinska notica o proslavi stote godišnjice Tirševa rođenja. Ta je notica morala biti sastavljena prema protumačenim uputama za novinsko izveštavanje.

Svi su nastavnici bili odlični predavači. Teme su uvek obrađivane strogo kritički i znanstveno. Nije se tajilo ništa. Upozoravalo se na greške. Dobre strane isticane su skromno. Svi predavači drže se svesno one Tirševe: Ništa nam ne škodi toliko, koliko blagost naše kritike.

Pregledavanja i izleti.

Osim pre navedenog redovnog programa imali smo jedne večeri filmsko prikazivanje skijanja i skokova, drugiput projekciono prikazivanje iz uspomena na Tirša. Jedne večeri posetili smo t. zv. Mrazovku, letno vežbalište Smihovskog Sokolskog društva. Jednom smo razgledali čeli Tiršev dom s muzejem i Karasokovom galerijom. Drugiput opet razgledali smo prostorije prvog Praškog sokolskog društva. Dve večeri išlo se je u pozorište. Jednom smo pod vodstvom od 4 do 7 i po posle podne razgledavali Prag. Jednom opet bio je izlet na Belu Goru spojen s izletom na Šadku k mohili Karla Vaničeka, prvog prosvetara COS. Tu je održan proslav po jednom tečajniku i otepevana je češkosl. himna. — Pretposlednje posle podne posetili smo grob Tirša i Fignera na Olsanskom groblju položivši venac sa slovenskom trobojkom, održavši proslav i otepevaši »Slava Tobu« i češkosl. himnu.

Svi ti izleti bili su posle 4 sata posle podne ili uveče. Jednog jutra od 10—12 bilo je razgledavanje Moderne galerije.

Izlet pod nazivom »Po Tirševim stopama« bio je celodnevni. Ujutro u

7 sati krenuli smo iz Praga do Nove Huti pod Nižbovom vozom, a onda peške do Novog Jahimova (tamo je Tirš bio informatorom Bartelmusove dece), pa lovačke kuće »Na kralje«, gde su Tirš i Figner sklopili prijateljstvo. Preko Svate (letovaliste Šajnerovo) išli smo na Zdice odakle vlakom kući u Prag, kamo stigismo u 22 sata.

Život u prosvetnoj školi.

Pročitavši taj izveštaj možda je tkogod dobio utisak, da smo se tamo samo mučili. Jer zbilja 8 sati slušanja i sat i četvrt vežbanja, po onoj vrućini, nije bila šala. U istini u početku bolelo nas je, gotovo sve, svako mesto po čitavom telu. Ubrzo je sve to nestalo i osećali smo se bolje i svežije negoli pre. Ipak nam je bila najmilija pesma uveče kod vežbovnog sata, jer smo znali, da je današnji posao pri svršetku.

Svi smo tamo bili velika deca. Jednog jutra, kad nas je »brat služba« došao buditi, kao po dogovoru, skočismo, bacismo deku »bratu službi« preko glave i dadosmo mu propisni prevalemski zvan »hobla«. To mu se isto dogodilo i u drugoj sobi. U njegovoj sobi, gde je on spavao, oprostio mu. Kad je ujutro javio (stajali smo u redu postrojeni), koliko nas ima, rekao je: »Brate Klicper (vođa škole), prijavljujem 50 muževa, 2 bolesna i 2 propisna hobla.« Razume se, nastalo je još lepše raspoloženje u školskoj internacionali.

Rekao sam internacionali, jer nas je bilo raznih narodnosti. Kad smo se jednom vraćali s izleta, išli smo zajedno Bugarin, Rus, Slovak i ja Jugosloven. Nismo ni opazili, dok nisu drugi konstatovali, kako nas četvorica razgovaramo češki, a nijedan nije potpuno vladao jezikom. I to je razveselilo narod.

Između 5 sestara jedna je bila prilično stidljiva i strašljiva. S njom je jednom ispalo malo slabije. Držala je zadani proslav. Svi smo ležali u dvorištu na travi i slušali. Neki »magarci« dosetiše se i pokupiše cvetove od deteline. Nakon govora čestitaje joj na

divnom govoru i predaše joj kitu ubranog cveća. Sirota sestra proplakala je, na našu radost, od neugodnosti.

Druga opet sestra, kad je držala proslav, zamolila je da se sme nasloniti, jer joj od treme toliko drhuć noge, da se ne može držati.

Dogodilo se, da je koji noću zakašnjo. Jednom tako jednome raznosuše krevet po svim sobama, da u nje imao gde leći. Spavao je tu noć slatko na podu.

Kad smo bili na jednodnevnom izletu, dobili smo svaki paket s kruhom sirom, jajima, salamom i safaladama za put. »Na kralje« bio je odmor. Tamo se je jelo iz paketa. Jedan je spomenuo, da su safalade pokvarene, da imaju miris. Mnogi ih zbog toga ne jedoše. Tamo je bila neka ogromna šantava izglednala kerina. Davasmo mu safalade. Cele je gutao, kako je bio gladan. Drugoga dana, pod predavanjem, kolala je cedulja po razredu. Svaki je morao iskreno, po savesti napisati, koliko safalada je dao psu. Konstatovano je, da je pas pojeo 38 safalada i mnogo kruha s nešto salame. Ni smo doznali, da li je kera zbolelo sto mak ili je erko.

Na jednodnevnom izletu u nekoj gostionici za odmor pevati smo slovačke pesme. Svet se pred gostionicom sakupio i slušao. Svet je prema pevanju zaključio, da smo Mađari iz Moravske i da pevamo slovačke pesme.

Mnogo je još bilo veselih momenta u školi, ali ne dozvoljava prostor za daljnje dogodovštine.

Poslednje večje bila je priredena po školi oprosna večera zajedno s nastavnici. Bilo pozdrava, nazdravica, pesma, plesa i veselja kao da vino curkom curi. Sve je to bilo uz vodu. Morao sam se našalost u 10 sati uveče oprostiti i ostaviti milo i drago društvo prikupivši mnogo sokolskog znanja, ojačavši veru u sokolsku budućnost i dobivši 4 kilograma na težini.

Kupujte zastave kod I. Neškudla, Ljubljana

Rosija - Fonsier ♦ društvo za osiguranje i reosiguranje ♦ Beograd

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Bjelovar

SOKOLSKA ČETA U LUKAČU

Dne 14. avgusta održana je prva javna vežba, koja je također vrlo dobro uspjela. Po podne dočekani su na stanici članovi matičnog društva iz Virovitice koji su korporativno došli te je uz pratnju sokolske glazbe iz Lukača išla selom povorka do vežbališta, gdje je u tri sata po podne počela javna vežba.

Od ostalih četa sudjelovale su čete iz Špišić-Bukovice, Gor. Bazija, Terezino Polje, Detkovac, Novi Gradac, Budrovac-Djelka i Gradina.

Nastupilo je svega 182 vežbača svih kategorija, a izvedene vežbe tehnički su uspjele. — Vežbe je pratila sokolska glazba u Lukaču.

Ova četa razvila je intenzivan rad i nadamo se, da će uskoro postati samostalno društvo kojemu će se moći poveriti i koju četu u okolici.

Posle javne vežbe razvila se veselica.

SOKOLSKA ČETA U TEREZINOM POLJU

Dne 21. avgusta održana je javna vežba čete u Terezinom Polju, koja je naročito uspjela, jer su na istu stigle sve okolne čete, te je na javnoj vežbi nastupilo svega 221 vežbač, od kojih treba istaknuti vojnike-Sokole II konjičkog puka »Cara Dušana« iz Virovitice. Nastupilo ih je 16 vežbača u vežbama s karabinkama, 16 vežbača u vežbama sa sabljama i 12 vežbača s kopljima. Sve su vežbe bile dobro izvedene.

Publike bilo je mnogo iz okolice,

Župa Cestnje

OTVORENJE DOMA SOKOLSKOG DRUŠTVA RISAN

Na lepog risanskog obali ponosno se diže »Narodni dom« u kojemu je i sokolsko гнездо, plemeniti dar risanskog dobrotvora Vasa L. Čukovića. Tu je sokolana sa svim nuzprostoriama, bogato adaptirana, s urednom pozornicom kao u kakvom velegradu. Zidovi su iskičeni umetničkim slikama slikara Inkiostra, koji je simbolički prikazao borbu Sokolstva s ugnjetavačkom austrijskom imperijom, tužnu granicu Istre i nade Sokola za oslobođenjem, zatim slika Nj. Vel. Kralja, Tirša i dobrotvora Čukovića. Iznad pozornice je slika Prestonaslednika Petra. U dvorani je oko 400 sedala, a galerija može da primi isto toliko. Jednom reči sve je to bogato namešteno, te daje veličanstven izgled. Već su naručene sokolske sprave. U domu je također smještena općina s krasnim kancelarijama. Ova zgrada na ponos je Risnu i Sokolstvu.

Svečano otvorenje doma sledilo je 6. septembra na Prestonasledniku

Narodni dom u Risnu ujedno i Sokolski dom

rodendan. Risan se okitio sav u jugosl. zastave i zelenilo. Već iz rana jutra stizali su gosti i sokolska muzika iz Herecnogovoga. Ban zetske banovine odaslao je svoga izaslanika brata Jakišića, načelnika prosv. odeljenja, g. Ministar za fizičko vaspitanje naročito izaslanika g. Bonu, Ministar prosvete delegirao je direktora kotorske gimnazije brata Marčića. Došao je i starešina Sokolske župe brat G. Milošević s tajnikom Ivanovićem, te načelnik župe brat Žluva. Okupili se tu starešine društava iz cele Boke, pa nekoliko iz Crne Gore, kao i načelnici općina Boke, predstavnici vojske i mornarice.

Posle blagodarjenja u crkvi sve se okupilo u novom »Nar. domu« gde je obavljeno osvećenje. Sve prostorije doma napunile su se do zadnjeg kutića. Divno je bilo pogledati dvoranu u šarenilu crvenih košulja i narodnih noš-

a naročito sokolskih gostiju, među kojima se mora spomenuti komandanta II konj. puka g. Spiru Čakovskog iz Virovitice.

Javna vežba održana je na obali reke Drave, tik dravskog mosta, a budući je vidik prema mađarskoj strani bio otvoren, opažalo se je, da je publika, koja se na toj strani kupala s interesom pratila kretanje na našoj strani za vreme trajanja izvedbe programa.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO VELENJE

V nedelju 29. avgusta nas je brat Zelen prijeto iznenadil. Sam vnet plavač je pokušao med člani, članicami in naraščajem sebi podobne ter priredil po kratkem trainingu v rudniškem ribniku društveno tekmovalno plavanje. Kot propagandna tekma je ta skromno zamišljena prireditev uspjela popolnoma, saj je z zanimanjem sledilo tekmi vsaj 200 gledalcev in letošnje skromno število 25 tekmovalcev se bo drugič najmanj podvojilo. Seme za to smotreno delo je vzkliko, bo rastlo in upamo, da bodo velenjski sokolski plavači prihodnje leto zastopali častno domače društvo pri župnih plavalnih tekmah.

Tekmovalo je 25 plavačev in plavačic vseh odelkov razen dece. Dolžina proge 25 m za naraščaj, 50 m z obratom za člane in članice. Plavalno se je prsno, hrbtno in prosti stil. Lep čas so dosegli pri moškem naraščaju Steinbah, Ograjcenski, Čepelnik in Podpečan. Še boljšega naraščajnici Prodrik in Kuranda. Pri članicah Kuranda in Stefančič ter članih Zelen in Hudo-verniki Edo.

snja. Prvi je govorio arhijerejski namestnik Samardžić o velikom dobrotvoru Čukoviću, koji je podigao ovaj prosvetni hram, a za njim arhimandrit Niković, pa su pevači otpevali »Na mnogaja ljeta«.

Otvorila se pozornica i počeo je svoj govor opć. načelnik Risna br. Gavro Đurković. Pretstavio je izaslanika i kliknuo im: »Zdravo!« Zatim govori o slavnoj prošlosti Risna i Boke koja je uvek prednjačila u svakom nacionalnom pokretu. I danas je kod Rišnjana duboka nacionalna svest. Dokaz je ovo velebno delo domoroca Čukovića, koji ni u dalekom svetu nije zaboravio svoju rodnu grudu, svoje more, svoje krše. On želi da se naša omladina podigne visoko u telesnom i moralnom zdravlju i zato pomaže sve naše kulturne institucije. Ovaj dom kulture kojega je podigao g. Čuković na ponos je Risna i cele Jugoslavije. Zato je srećan što može otvoriti ovaj rasadnik jugoslavenske misli, pa ga pripadnike sokolske organizacije, nego i za sve građanstvo koje je osećalo potrebu da proširi krug svoga znanja o sokolskoj ideologiji i iz područja svih nauka. Poslednjih se godina daje naročita pažnja prosvetnom radu u seoskim četama. Karlovačka je sokolska župa već do sada dala lepih rezultata.

Najnovija je stvar, koju uvodi u prosvetnom radu ova župa, a to je, da vodi članove seoskih sokolskih četa na naučne ekskurzije. Tako je organizovana jedna naučna ekskurzija sokolskih četa u nedelju 4. septembra, u Zagreb, u svrhu posete zagrebačkog zbornice.

Nešto preko 70 članova sokolskih četa ove župe, među kojima su bile zastupane ove sokolske čete: Netretič, Generalski Stol, Mahično, Draganići, Jaškovo i Podzemlje, krenulo je u nedelju ranim vozom iz Karlovca u Zagreb. Ekskurziste su vodili članovi župe, brat Božo Dočkal, tajnik župe, br. Josip Koprića, član P. O. župe i brat profesor Sablič Marko, prosvetar društva Karlovca. Sa kolodvora krenuli su ekskurziste tramvajem u Maksimir, gde su pregledali fakultetsko dobro. Na dobru ih je dočekao upravitelj g. ing. Soko, koji ih je proveo kroz sve prostorije dobra, pokazavši im način spremanja žita, gospodarske strojeve i prednost njihove upotrebe, staje i stoku, način ishrane, način spremanja stočne hrane, silose, prirodna i umetna gnojiva i t. d. Seljaci su najvećim interesovanjem pratili izlaganja g. ing. Soko, pa su mu se na završetku najsrdačnije zahvalili na velikoj ljubaznosti i susretljivosti.

Oprostivši se s upravnikom fakultetskog dobra, ekskurziste su povedeni u zoološki vrt, gde ih je brat prof. Sablič upoznao sa svrhom ovoga vrta, te ih je poveo da ga razgledaju, tumačivši im kod svih pojedinih vrsta životinja sve što je potrebno da se znade o dotičnoj vrsti.

Za vreme samog pregledavanja vrta došao je izaslanik gospodina bana Savske banovine, g. ing. Dragan Tomić, banski savetnik poljopr. odelje-

publikom, a koja je ispala vrlo dobro. Sve su kategorije izvršile svoju vežbu na zadovoljstvo, a tako i vojska.

Na večer je bila svečana akademija. Sokoli i Sokolice risanskog Sokola izveli su nekoliko lepih vežbi. Pevački zbor otpevao je skladno nekoliko pesama, a diletanti odigrali su prvi čin iz »Dida« da se nije moglo bolje, baš s razumevanjem i doteranom igrom. Iza toga sledila je igranka.

Sada je na braći u Risnu, da iskupe reč i da svojski priu na rad.

Brzovaj Prestonasledniku Petru glasi: Sokoli Risna sa sokolskom braćom iz Boke i Cetinja, a prilikom otvorenja Narodnog doma sa sokolanom, pozdravljaju svoga starešinu s obećanjem, da će u novoj sokolani bukteti život i rad samo za dobro velike sokolske ideje, za Kralja i veliku Jugoslaviju. Zdravo!

Tako je eto završila ova lepa svečanost.

SOKOLSKO DRUŠTVO BAR

Sokolsko društvo Bar, proslavilo je na svečan način rođendan Nj. Kr. V. prestonaslednika Petra, starešine Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Na dan 6. septembra t. g. u 9 časova pre podne održano je svečano blagodarjenje u svim mesnim bogomoljama, kojemu su prisustvovali svi članovi Sokola u svečanom kroju, a s muzikom »Bratimstvo«.

Posle blagodarjenja formirana je povorka, koja je prošla kroz varoš do pred općinsku zgradu, a uveče je priredeno društveno veče u sokolani, koje je s prigodnim govorom otvorio starešina brat Popović Jagoš, pozvavši prisutne da svome bratu starešini Saveza SKJ upute sokolski pozdrav, povezu sa željama za njegov srećan i dugi život, što su svi prisutni prihvatili sa »Zdravo«. Zatim su izvedene vežbe sviju kategorija, koje su na sve prisutne ostavile najbolji utisak, a posle ovoga nastala je igranka.

I ako je čist prihod ove večeri namenjen kao poklon siromašnim đacima ovdasnih škola za kupovinu školskih knjiga, primечeno je nažalost, da od ovdasnih 15 učitelja nije posetio ovo veče niti jedan sem jednoga, no budući smo na ovo navikli, to nas ni najmanje ovo ne buni, pa se gotovo i bez njih nije osetila niti najmanja praznina, jer su sva mesta bila popunjena i društvo je ipak od ovih prihoda poklonilo osmorici siromašnih đaka školske knjige.

Župa Karlovac

PROSVETNI RAD U SOKOLSKIM ČETAMA

Da se sokolskom prosvetnom radu poslednjih godina posvećuje naročita pažnja dokazuje organizacija ovoga rada kako u Saveznom prosvetnom odboru, tako i u svima župama. Karlovačka je župa oduvek pokazivala mnogo razumevanja za ovaj rad. Održavane su čitave škole u kojima se delovalo u uzgojnom pogledu, ne samo za pripadnike sokolske organizacije, nego i za sve građanstvo koje je osećalo potrebu da proširi krug svoga znanja o sokolskoj ideologiji i iz područja svih nauka. Poslednjih se godina daje naročita pažnja prosvetnom radu u seoskim četama. Karlovačka je sokolska župa već do sada dala lepih rezultata.

Najnovija je stvar, koju uvodi u prosvetnom radu ova župa, a to je, da vodi članove seoskih sokolskih četa na naučne ekskurzije. Tako je organizovana jedna naučna ekskurzija sokolskih četa u nedelju 4. septembra, u Zagreb, u svrhu posete zagrebačkog zbornice.

Nešto preko 70 članova sokolskih četa ove župe, među kojima su bile zastupane ove sokolske čete: Netretič, Generalski Stol, Mahično, Draganići, Jaškovo i Podzemlje, krenulo je u nedelju ranim vozom iz Karlovca u Zagreb. Ekskurziste su vodili članovi župe, brat Božo Dočkal, tajnik župe, br. Josip Koprića, član P. O. župe i brat profesor Sablič Marko, prosvetar društva Karlovca. Sa kolodvora krenuli su ekskurziste tramvajem u Maksimir, gde su pregledali fakultetsko dobro. Na dobru ih je dočekao upravitelj g. ing. Soko, koji ih je proveo kroz sve prostorije dobra, pokazavši im način spremanja žita, gospodarske strojeve i prednost njihove upotrebe, staje i stoku, način ishrane, način spremanja stočne hrane, silose, prirodna i umetna gnojiva i t. d. Seljaci su najvećim interesovanjem pratili izlaganja g. ing. Soko, pa su mu se na završetku najsrdačnije zahvalili na velikoj ljubaznosti i susretljivosti.

Oprostivši se s upravnikom fakultetskog dobra, ekskurziste su povedeni u zoološki vrt, gde ih je brat prof. Sablič upoznao sa svrhom ovoga vrta, te ih je poveo da ga razgledaju, tumačivši im kod svih pojedinih vrsta životinja sve što je potrebno da se znade o dotičnoj vrsti.

Za vreme samog pregledavanja vrta došao je izaslanik gospodina bana Savske banovine, g. ing. Dragan Tomić, banski savetnik poljopr. odelje-

nja, koji se već ranim jutrom interesirao za dolazak ekskurzista, i pretstavivši se članovima, izručio im pozdrav gospodina bana, koji želi braći Sokolima dobrodošlicu. Članovi su poklikom »živio ban Perović« pozdravili banskog izaslanika. Naročite su simpatije pokazali članovi prema g. banskom izaslaniku ing. Draganu Tomiću, jer je i on sam Soko, pa su ga oduševljeno pozdravili. Brat ing. Tomić, banski savetnik poljoprivrednog odeljenja, održao je kratko predavanje o važnosti ovoga načina prosvetnog rada u sokolskim četama obzirom na njihov poljoprivredni rad.

Iz zoološkog vrta povedeni su ekskurziste da pregledaju etnografski muzej i obrtni muzej. Brat Sablič je članovima u obadva muzeja bio tumačem. Članovi su se neobično interesirali za sve što su videli u muzejima. Posle su pregledali još i narodno kazalište, a zatim su otišli na ručak.

Popodne, izaslanik gospodina bana, g. ing. Dragan Tomić, pratio je i vodio članove u zagrebački zbor u svrhu pregledanja gospodarskog dela izložbe. U zboru ih je dočekao direktor veterinarske izložbe g. dr. ing. Ganzelmajer, koji je unatoč toga što se tada održavao kongres veterinaru, došao da bude kao stručnjak pri ruci ekskurzistima, te ih je poveo od početka veterinarskog paviljona držeći u svakom odeljenju po kratak predavanje. Tako je održao predavanja o zaraznim bolestima stoke: sakagiji, bodrenici, tuberkulozi, kugi, svinavki i šapu i t. d. Koliko su predavanja uspjela najbolje se videlo na licima članova za vreme predavanja, jer su svaku reč pozorno slušali da im što god ne bi umaklo, jer je sve za njih važno, kako su sami između sebe posle govorili. Nakon toga održao im je, uz prikazivanje bilja s naših livada, predavanje ing. Božo Turina: o stočnoj hrani i načinu spremanja hrane. Ovo predavanje, koje je bilo veoma poučno i popularno, upravo za svakoga pristupačno, očaralo je naše članove, pa im je bila velika želja da im se pruži bar još koji puta prilika da ga čuju. Isto tako interesantno predavanje održao je veterinar g. Libing iz Donjeg Miholjca, o peradarstvu. Predavanje su slušali s velikom pažnjom naročito o koristi jaja, živadi za klanje i za izvoz i o škopljenju petlova.

Po svršenom pregledu veterinarskog dela izložbe, pregledali su još i ostali deo gospodarske izložbe: izložbu gospodarskih strojeva i umetnih gnojiva.

Mora se ovom prilikom naročito istaknuti veliku susretljivost i ljubav izaslanika gospodina bana, brata ing. Dragana Tomića, koji je ceo dan bio uz članove, spreman na sve usluge ekskurzistima. Na rastanku članovi su to i vidno pokazali, jer su se veoma srdačno oprastali s bratom Tomićem, ističući da će ga trajno zadržati u ugodnom sećanju.

Nešto pre 6 sati po podne krenuli su ekskurziste na kolodvor, odakle su veseli i oduševljeni svim onim što su videli toga dana, jer će u svojim selima moći bar pola godine pripovedati, na odlomke, sve što će im u njihovu zanimanju i životu biti od osobite koristi. Na rastanku u Karlovcu srdačno su se rastali s vodama, braćom iz župe, obećavši da neće stati na tom putu, nego da će se svakom zgodom, kada to župa bude tražila, odazvati, jer i sami dolaze do uverenja o velikoj potrebi prosvetnog rada u našim selima.

Prof. Marko Sablič.

Župa Ljubljana

POKRAJINSKE IZBIRNE TEKME V IGRI ODOBJKI

Pod vodstvom načelnikstva župe Ljubljana so se vršile v četrtak, dne 8. septembra t. l. na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola pokrajinske izbirne tekme v igri »odbojka« med župami: Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Tekmovalo je med seboj 5 vrst članov, 5 vrst naraščajnikov, 3 vrste članic in 4 vrste naraščajnic. Župa Kranj se je udeležila tekme samo po vrsti članov, ostale župe so tekmovalce z vsemi štirimi odeljki, razen župe Novo mesto, ki ni poslalo vrsto članic.

Začetek tekme je bil točno ob 8. uri zjutraj in se je pričelo tekmovali na treh igriščih hkrati. Že na predvečer tekme je sodniški zbor na svojem sestanku pripravil vse potrebno za hiter in gladek potek tekme. Vsaka vrsta vsakega odelka je tekmovala z vsako vrsto in uspeh se je zaznamoval po točkah. Končni uspeh pri posameznih odelkih je naslednji:

Člani:

I. župa Maribor	4 točke
II. župa Ljubljana	3 »
III. župa Kranj	2 »
IV. župa Celje	1 »
V. župa Novo mesto	0 »

Članice:

I. župa Maribor	2 točki
II. župa Ljubljana	1 »
III. župa Celje	0 »

Naraščajniki:

I. župa Maribor	3 točke
II. župa Celje	2 »
III. župa Ljubljana	1 »
IV. župa Novo mesto	0 »

Naraščajnice:

I. župa Ljubljana	3 točke
II. župa Maribor	2 »
III. župa Celje	1 »
IV. župa Novo mesto	0 »

Tekma se je končala ob 13.15. — Zanimanje je bilo za to tekmo še precej veliko. Kakor že gornji rezultati povedo, je zmagala vrsta članov, članic in naraščajnikov iz župe Maribor, naraščajnice pa iz župe Ljubljana. Boj za prvo mesto je bil pri vseh odelkih precej oster. Mnogo napredka v tej igri so pokazala poleg vrst iz ljubljanske župe tudi župi Kranj in Celje. Če se bodo še malo bolj izurili in v igro bolj poglobili, potem bo prihodnje leto boj za zmago mnogo hušji, kakor pa je bil letos.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO TEZNO

Ob prilike društvene proslave za ključka Tyrševoga leta so se 4. oz. 8. 9. vršile društvene lahoatletske tekme, ki so pokazale srednje uspehe, kot izbirne tekme za župne lahoatletske tekme. Sodelovali so vsi odelki v skupnem številu tekmovalcev 30.

V posameznih odelkih so bili zastopani uspehi: člani: troskok 10.17 m (br. Kopic), skok v višino 1.43 m (br. Stropnik in Kopic), met krogle (oboročno) 13.55 m (br. Stropnik), tek 100 m 13 1/2 (br. Stropnik in Novak) in tek 1500 m 5:34 (br. Šeruga). Vrstni red je naslednji: Stropnik, Kopic, Gradišnik, Novak, Šeruga, Hribernik, Marovt, Serajnik in Hedl.

Članica vrsta je s 1109.5 točkami zasedla četrto mesto.

Članice: met krogle — oboročno 8.90 m (s. Podlipnik), skok v daljino 3.55 m (s. Podlipnik) in tek 60 m 10 sek. (s. Kovačičeva in Visočnikova). Vrstni red: Visočnikova, Podlipnikova, Kovačičeva in Parfantova. Članice so v vrsti doble prvo mesto s 828.5 točkami (69%).

Moški naraščaj: met krogle — oboročno 14.12 m (br. Jurkovič), skok v višino 1.30 m (br. Jurkovič), skok v daljino 4.31 m (br. Mernik) in tek 100 metrov 13 1/2 (br. Jurkovič). V vrsti so dosegli posamezniki naslednja mesta: Jurkovič, Leber, Mernik, Breznik, Cotič, Male, Munda, Jagrovič in Fabjančič, vrsta pa je dobila s 1481.8 točkami tretje mesto.

Ženski naraščaj: skok v daljino 3.99 m (s. Gradišnikova) in tek 60 m 9 3/4 (s. Vešligaj). Vrsta naraščajnice je druga, v vrsti se pa vrstijo: Vešligajeva, Gradišnikova, Königova, Weberjeva, Bozjčeva, Kranjčeva, Visočnikova in Kolerjeva.

V poljubnih panogah pa so uspehi sledeći: člani: skok v daljino 5.15 m in met diska 24 m (br. Stropnik), m. naraščaj: troskok 9.18 m (br. Jurkovič) in ž. naraščaj: met krogle 12.65 m (s. Vešligajeva) in met diska 13.80 m (s. Bozji).

V stafeti moških odelkov 4x200 metrov je zasedel prvo mesto članski odelček 2 s časom 2:04, a potem naraščaj 1, člani 1 in naraščaj 2. — Pri ženski stafeti 4x100 m je zmagal ženski naraščaj z 1:11 med članicami.

Župa Mostar

UTAKMICE DUBROVAČKOG SOKOLSKOG OKRUGA

Jučer su održane na Gruškom polju lahoatletske utakmice dubrovačkog okruga.

Odazvala su se svega samo dva društva i to Dubrovnik sa svim svojim muškim i ženskim kategorijama i Trebinje sa svojom odličnom vrstom članstva.

Nisu nastupila društva: Bileća, Cavtat i Ston.

Sa zanimanjem su se vršile ove lepe utakmice, koje su naročito kod nas u Dubrovniku u prvom stadiju razvijanja. Pa ipak su nam braća Trebinjci pokazali da se mogu sa malo dobre volje postići vrlo dobri rezultati. Oni su zaslužno pobedili dubrovačko članstvo i u lakoj atletici i u odbojki.

Prvak dubrovačkog okruga, kao pojedinac je brat Vaso Govedarica (Trebinje) koji je polučio najviše bodova ali za njim odmah stoji također Trebinjac brat Arslanagić Ahmet, koji mnogo obećava u idućim utakmicama. On je još kao naraštajac poneo jednu diplomu sa utakmica u Dubrovniku i sada ga opet vidimo u članstvu odmah do najboljeg s nekoliko desetina poena razlike.

Neka je na diku braći iz Trebinja ova pobjeda!

Dubrovačani neka se pak ugledaju u braću Trebinjce te neka s više poštivosti obraduju svoje članstvo u svim granama lake atletike koja najviše koristi telesnom uzgoju.

Pojedinci su se plasirali na sledeća mesta: 1 Govedarica Vaso (Trebinje) 36:42, 2 Arslanagić Ahmet (Tr.)

36-07, 3 Turk Edica (Tr.) 29-25, 4 Bečić Vlado (Dubrovnik) 28-83, 5 Bobić Milenko (Tr.) 26-34, 6 Kurilić Danilo (Dub.) 24-98.

Medu članicama najbolja je bila s. Mozetić Marija (Dubr.), među naraštajkama s. Kakarić Cecilija (Dub.), a među naraštajcima br. Carić Jakov (Dubr.).

Članovi su bili najbolji:

U trčanju na 100 m br. Turk Edica Trebinje 12-2; u bacanju diska br. Arslanagić Ahmet (Tr.) 29-66; u bacanju koplja br. Arslanagić Ahmet (Tr.) 41-10; u skoku u vis br. Arslanagić A. i Govedarica V. (Tr.) 1-40; u skoku u dalj br. Arslanagić Ahmet (Tr.) 4-90.

Prema ovome vidimo da će brat Arslanagić s marljivom vežbom postati vrlo dobar u lakoj atletici s kojim će se računati i na mnogo većim utakmicama.

Već iduće nedelje će članstvo trebinjskog društva zastupati interese dubrovačkog okruga na utakmicama Sokolske župe u Mostaru.

Oni će se takmičiti i u odbojci, jer su dubrovačko društvo pobedili sa 15 : 3 i sa 15 : 0.

Dubrovačko društvo sada gradi svoje letnje vežbalište, pa će namo se, kad ukloni taj veliki nedostatak, pokazati bolje rezultate u lakoj atletici i odbojci. — H.

SOKOL DRUŠTVO METKOVIĆ

Naše društvo priredilo je 4 o. m. svoju javnu vežbu s akademijom uz prisustvovanje Sokol. društva iz Stoca, Ljubuškog, Čapljine i Opuzena, kao i Sokolske čete iz Tasovčića.

Metković je sedište VI okruga župe Mostar, pa su ujutro 4 IX bila lakatetska natecanja za spomenuta društva. Šteta je samo što se radi kratkoće vremena nisu održala natecanja u plivanju i veslanju, kako je bilo predviđeno u programu.

Posle podne u 16 časova bila je povorka od sokolane do vežbališta, na igralištu JSK »Narona«, koje je bilo okićeno zastavama i zelenilom. Povorku je predvodila naša sokolska glazba. Javna vežba počela je u 16 1/2 časova s ovim programom:

- 1) Pozdravni govor: govor br. Ivo Gabrić, prosvetar;
- 2) muška deca: proste vežbe;
- 3) ženski naraštaj: ritmičke vežbe na gredi;
- 4) muški naraštaj: proste vežbe praške;
- 5) ženska deca: ritmičke igre »Maro Resavkinjoc«;
- 6) članovi: proste vežbe praške;
- 7) ženski naraštaj: narodna kola;
- 8) igre svih kategorija;
- 9) vežbe na spravama;
- 10) odbojka, utakmica između Sokol. društva Opuzen-Metković.

Sokol. četa iz Tasovčića nastupila je sa 4 proste vežbe.

Uvečer je bila akademija sa sledećim programom:

- 1) Pozdrav Jugoslaviji: deklamacija s. Koščina Grozdana, naraštaj;
  - 2) ženska deca: »Maro Resavkinjoc«;
  - 3) ženski naraštaj: »Crnogorka«;
  - 4) muški naraštaj: »Kozraček«;
  - 5) muška deca: proste vežbe sa zastavicama;
  - 6) nastup Sokol. čete Tasovčići.
- Zenske ritmičke vežbe »Crnogorka« kao i »Kozraček« muškog naraštaja na sveopći zahtev bile su opetovane. Sve vežbe po podne in navečer pratila je društvena glazba. Vežbe su bile precizno izvedene, što je za pohvalu prednjačkom zboru, a osobito sestri Nevenki Kovačević. Po svršetku akademije u dvorani hotela »Zagreb« priredjen je ples. Moralni je uspeh odličan. — I. G.

SOKOLŠKO DRUŠTVO OSKORUŠNO

Dana 14 avgusta, održalo je Sokolsko društvo Oskorušno svoju prvu javnu vežbu, koja je u svakom pogledu lepo uspeła. Najpre su nastupile redom sve kategorije mladog sokolskog gneзда Oskorušna, te u zajedničkim praškim vežbama gde su nastupile sve kategorije društva Potonje, Oskorušno, Trpanj, Vela Luka i Beograd II, koji se je nalazio u Trpnju na letovanju. Javna vežba počela je u 16 sati a trajala do 19-30 sati, kada je formirana povorka, koja je prošla kroz mesto. Svirala je bratska glazba Vele Luke, koja je zadivila publiku.

U ime društva pozdravio je prisutne brat Anto Radoš, član prosvetnog odbora, a posle njega održao je lep govor brat Petar Žuvela, tajnik bratskog društva Vela Luka.

Uveče je priredena akademija, a posle toga igračka. Ovim zahvaljujemo svim bratskim društvima na posetu, a naročito Veloj Luci, koja je sa svojom glazbom i brojem članstva uzveličala našu svečanost.

Protivnici su uložili svu silu, da zabava što lošije ispadne, ali su ostali zaprepašćeni čudeći se kako je sve to tako moglo da ispadne u potpunom redu.

Nadamo se, da će i u buduće mlado Sokolsko društvo Oskorušno čuvati svoju sokolsku i nacionalnu svest i da će budno stražiti na obali našeg plavog Jadrana.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO BAJŠA

U nedelju 4 septembra t. g. održalo je Sok. društvo Bajša svoju prvu javnu vežbu uz sudelovanje bratskih Sok. društava iz Subotice, Bačke Topole i Pačira, te sokolske muzike iz Novog Sada. Stanovništvo općine Bajše doživelo je toga dana po prvi put velike radosti, te je bilo srećno, da u svojoj sredini vidi toliki broj Sokola. Celo selo bilo je iskićeno mnogim državnim zastavama, te je imalo naročito svečani izgled.

Još od ranog jutra stizali su članovi i gosti iz okolnih društava, a po podne u 2 časa došao je i izaslanik Sok. župe Novi Sad, brat Kosta Lavirac. Potom je formirana impozantna sokolska povorka, koja je prošla glavnom ulicom općine Bajše sa sokolskom muzikom iz Novog Sada na čelu, i stigla u 3 1/2 časa na vežbalište, koje je za ovaj dan bilo vrlo lepo ukrašeno.

U 4 časa počela je javna vežba uz pratnju sok. muzike. Sve tačke su izvedene dobro, ostavile su na mnogobrojne posetioce dubok utisak.

Uveče je održana zabava na kojoj je izaslanik novosadske župe, brat Kosta Lavirac, pozdravio ovaj prvi uspeli javni čas.

Sokolska muzika iz Novog Sada izvela je nekoliko koncertnih točaka na opće zadovoljstvo, a potom su članovi Sok. društva Bajše izveli pozorišni komad »Knez Ivo od Semberije«. Ovim priredbama postiglo je Sok. društvo u Bajši lep moralan uspeh.

Župa Osijek

IZ NAŠIH DRUŠTAVA

Sokolsko društvo Beli Manastir osnovalo je, kao prvo u našoj župi, sokolsku konjicu. Sekcija broji 14 članova i počela je redovnim vežbanjem.

Sokolsko društvo Valpovo koje je u letu 1907 god. osnovano kao »Hrvatski Sokol« navršava prema tome ove godine 25 godina od toga osnutka. Tom će prigodom jesenas, u nedelju 2 oktobra o. g., Sokolsko društvo Valpovo prirediti javnu vežbu, a istoga dana pre podne razviti novu sokolsku zastavu, koja će nositi obeležja te 25-godišnjice.

LICNA VEST

Oproštajno pismo.

Pošto mi se prilikom mog odlaska iz Erdevika, na moje novo službeno mesto u Vlasotince u Vardarskoj banovini, nije bilo moguće od sviju lično oprostiti, to se ovim putem opraštam od sestara i braće iz Bingule, Iloka, Kukujevaca, Osijeka, Palanke, Šida, Vinkovaca i dr. zahvaljujući svima na bratskoj saradnji.

Zdravo!

Erdevik, 3 septembra 1932.

Ferdo Vigele.

Župa Sarajevo

OSNUTAK SOKOLSKE ČETE U GOR. VAKUFU

Širenje Sokolstva na selu od neprocenjive je važnosti za nacionalne, kulturne i ekonomske interese našeg naroda. Zato je dužnost jugoslovenskog Sokolstva da, verno svojim principima, proširi uzvišenu sokolsku misao bratske ljubavi i jednakosti među sve delove našeg naroda, kako u gradu — tako i na selu.

Uprava Sokolskog društva Bugojno shvaćajući važnost širenja Sokolstva na selu, stavila je u svoj zadatak, odmah iza preuzimanja dužnosti, da osnuje Sokolske čete u okolini Bugojna. Odlučeno je osnovati četu na prvom mestu u Gornjem Vakufu. U tu svrhu održan je u nedelju 7 ovog meseca širi sastanak. Prisustvovali su brojni gornjevakufski meštani, a sa strane: izaslanici župe Sarajevo: sestra Vojnović Ljubica, brat Juvanec Vlado, uprava Sok. društva Bugojno i drugi članovi. Starešina bugojanskog Sok. društva br. Sadiković i zam. župskog načelnika br. Juvanec održali su govore, u kojima su izveli ciljeve i principe Sokolstva. Naročito su podvukli značaj i ulogu Sokolstva u jugoslovenskom narodu. Pozvali su prisutne koji se slažu sa sokolskom ideologijom i koji su spremni da saraduju na suzbijanju svih poroka koji koče napredak našeg naroda, da stupe u Sokol, pa da se u čvrstim sokolskim redovima bore, na principu narodnog i državnog jedinstva, za dobro naroda i države proti svih neprijatelja, bili oni unutar ili izvan države.

Odmah se je upisalo u Sokolsku četu preko 40 članova, a ujedno se prijavio jedan polaznik za župski prednjački tečaj, koji će se uskoro održati na Palama kod Sarajeva. Tako će ova četa imati odmah kvalifikovanog sokolskog radnika.

Uprava Sok. društva Bugojno namerava kroz kratko vreme osnovati još na dva mesta sokolske čete, ukoliko naide na pogodan teren t. j. gde bude sigurna, da će četa imati sve uslove za rad i održanje. — M. Bećirbegović.

Župa Skoplje

RUSKO SOKOLSKO DRUŠTVO U SKOPLJU

Rusko Sokolsko društvo u Skoplju održalo je tronedeljni pripremni prednjački tečaj za članice od 4 do 28 avgusta ove godine. Ispitu su prisustvovali sestra Olga Šidlovskaja, načelnica Pokrajinskog saveza ruskog Sokolstva u Jugoslaviji i brat Pavičević, načelnik župe Skoplje. Tečaj su svršili 4 sestre i 2 brata.

SOKOLSKO DRUŠTVO VALANDOVO

Sokolsko društvo u Valandovu kao i varošica Valandovo doživelo je na rođendan Nj. V. Prestolonaslednika Petra jednu retku svečanost, kakva se u Valandovu ne pamti.

Još rano ujutro počeli se skupljati Sokoli na zbornom mestu kod Sokolskog doma, a već u 7 sati pre podne stigla je i Sokolska četa iz Pirove sa svojim članovima na čelu sa starešinom br. T. Todorovičem. Posle toga formirala se je povorka na čelu sa starešinom društva i neumornim nacionalnim radnikom bratom Radivojem Nanovičem i ostalim članovima uprave.

Tačno u 8 sati pre podne dat je znak za polazak i povorka je krenula ulicom »Kralja Aleksandra« i »Kraljevića Marka« pa je posle otišla u crkvu na bogoslužje. Po povratku iz crkve Sokoli su prodefilovali kroz varoš i najzad stali na glavnom trgu, gde je starešina društva br. Nanović pozdravio Sokole i građanstvo, Sokoli pak oduševljeni govorom br. Nanovića, dugo su klicali Nj. V. Kralju, Kraljevskom domu i Jugoslaviji, pa je posle toga nastalo narodno veselje. — Ovim je prepodnevni program završio.

Posle podne tačno u 4 časa, započela je javna vežba i to ovim redom: ženski naraštaj, muški naraštaj, muška deca, ženska deca, članovi Sok. čete iz Pirove, članovi Sokol. društva i na posletku trka naraštajaca u vrecama.

Ovim je program javnih vežbi bio završen, a posle je opet nastalo narodno veselje.

Uveče u 7 časova priredena je sokolska akademija, na kojoj su uzeli učešća skoro svi građani i prestavnici vlasti. — G. R.

Župa Tuzla

SOKOLSKO SLAVLJE U DERVENTI

Dana 13 i 14 avgusta izvršeno je svečano razvijanje zastave Sokolskog društva u Derventi i proslava društvene dvadesetpetogodišnjice.

Kako su se u te dane vršila i natecanja II skupine društava Tuzlanske župe, to je cela priredba pružala sliku župskog sleta.

Sokolsko društvo Derventa organiziralo je tu priredbu s mnogo truda i smisla, a samo vežbalište pravilo je svojim uređajem te velikim četveroredom tribina utisak malog sletišta.

Grđanstvo grada Dervente pratilo je sve pripreme oko proslave s najvećim interesom, a na same svečane dane bio je celi grad iskićen zastavama, a sokolska povorka oduševljeno pozdravljana.

Deset društava iz Tuzlanske župe našlo se na ukupju, da svojim brojnim odzivom uveličaju proslavu.

U subotu 13 na večer započela je sama proslava bakljadom sokolske glazbe iz Teslića i svečanom akademijom.

Ne pamtimo, da se je ikada našao na okupu toliki broj Dervencana na jednoj priredbi, kao što su se sakupili na ovoj akademiji. Prostrana bašča hotela »Hill« bila je natrpana publikom, koja je razdragano pratila izvođenje biranih točaka programa. Samu akademiju otvorio je društveni prosvetar br. Elezović, koji je u svom lepom i jezgrovitom govoru iznclo istorijat Sokolstva u Derventi i njegov razvitak, kroz 25 godina do danas.

Na akademiji nastupila su društva: B. Brod, Doboj, Teslić i Derventa, s lepim i efektivnim točkama, no naročito treba istaknuti Teslić sa svojim dečjim nastupom.

U nedelju ujutro u 6 sati vršila su se natecanja u odbojci.

Iako je to bilo rano u jutro, ipak je i od strane građanstva bilo interesa za samo natecanje.

Iza toga sledili su pokusi sviju kategorija na vežbalištu, nakon čega su se sva društva svrstala pred sokolanom u svečanu povorku.

Točno u pola jedanaest krenula je povorka, na čelu sa župskim starešinom br. Jovom Petrovičem i društvenim starešinom te zastavama, kroz ulice grada Dervente prema trgu pred gradskom većnicom, gde će se razviti društvena zastava.

Povorka je bila na svom prolasku svuda srdačno pozdravljana. Pred gradskom većnicom bila je podignuta tribina, pred kojom se je svrstalo Sokolstvo, te sakupljeni građani kao i seljaci u velikom broju. Na tribini zauzeli su mesta prestavnici vlasti, društava i ostali odličnici, pa kum zastave i starešina društva. Verski obred osvećanja zastave izvršio je najpre pravoslavni svećenik, a zatim jevrejski, dok se katolički i muslimanski nisu odazvali, što je na sve prisutne učinilo mučan utisak i izazvalo protiv njih negodovanje.

Odmah na to progovorio je načelnik grada Dervente br. S. Begović, koji govori kao Musliman, te želi Sokolima mnogo sreće i napretka pod novom zastavom.

Krasna zastava blistala je na suncu, i prvi je kiti kum trgovac drvom, Ranko Pavlica, prekrasnom trakom.

Starešina društva br. Joco Levačić u tom svečanom momentu šalje prvom i najvećem Sokolu, našem uzvišenom Vladaru Kralju Aleksandru I i milom bratu starešini gromki sokolski pozdrav! Zatim pozdravlja Savezno starešinstvo te u svom lepom i vatrenom govoru pozdravlja sve prisutne prestavnike vlasti, društava i Sokole.

U kratkim potezima dotiče se istorijata društva od 1907 do danas.

Na to je biranim, vrlo lepim rečima kum zastave br. Ranko Pavlica predao zastavu starešini društva br. Levačić ističući, da mu je ovo kumstvo najmilije i najdraže.

Starešina društva br. Levačić prima zastavu uz vrlo lepe i patriotske reči.

Govor starešine br. Levačića bio je često prekidan burnim odobravanjem. Obračajući se barjaktaru, predaje mu zastavu isto tako lepim i uzvišenim rečima.

Barjaktar br. Risto Durić, ganut, uzima u ruke zastavu i snažnim glasom obećaje, da će ovu svetinju braniti i čuvati na ponos Sokolstvu, na čast Kralja i otadžbine!

Iza toga nosi visoko uzdignutu zastavu do ostalih i zastave se ljube.

Zvuci himne prate taj svečani momenat nakon čega se opet prolomi zrak oduševljenim poklicima.

Govori zatim starešina Tuzlanske župe br. Jovo Petrović, koji čestita društvu na toj slavi i na 25 godišnjem društvenom radu.

Poziva Sokole, da se kupe pod zastavom protiv svakog neprijatelja, dolazio on iz vana ili iznutra.

Kao poslednji govorio je br. Bučar iz Ljubljane, koji u svom lepom i temperamentnom govoru iznosi borbu Sokolstva.

Iza toga svrstala se ponovno velika povorka na čelu s novom zastavom, koja je prošla, uz vesele zvukove sokolske glazbe, glavnijim ulicama Dervente.

U 4 sata počeo je javni čas uz ogromno sudelovanje građanstva. Lepi i brojni nastup svih kategorija oduševio je gledaoce. Osim članstva, dece i naraštaja nastupile su i seoske čete iz Doboja i Dervente, koje su svoje vežbe izvele na veliko zadovoljstvo prisutne publike. Posle programa razvilo se veliko narodno veselje.

Ova vrlo uspeła proslava, koja je po svojoj veličini i uspehu značila veliki događaj za Derventu, neka bude potstrekom za daljnji još uspešniji rad. A oni, koji su svestrano išli Sokolu na ruku u prvome redu načelnik sreza derventskog br. Pavlović, te načelnik grada Dervente br. S. Begović, kao i mnogi drugi, neka i u buduće pruže svoju ruku pomoćnicu Sokolima u njihovom teškom radu.

Župa Varaždin

RAZVICE BARJAKA ČETE BELETINEC

Svoj drugi javni nastup i razvike četnog barjaka priredila je četa Beletince na 4 septembra ove godine.

Na željezničkoj stanici dočekala je domaća četa kuma barjaka, brata brigadnog generala Milenka S. Miljkovića, izaslanike župe i matično društvo Varaždin.

U 3 sata posle podne sakupilo se je na vežbalištu mnoštvo seljaštva iz Beletince i obližnjih sela kao i okolišne čete.

U ime domaće čete održao je pozdravni govor tajnik čete, brat Anton Majcen, nakon koga je brat Miljković u zanosnom govoru predao barjak s krasnom vrpcom barjaktaru. U ime župe i matičnog društva održao je lep govor starešina varaždinskog društva, brat Stjepan Novaković. Nakon te svečanosti, koja je proizvela duboki dojam među sakupljenim narodom, održana je javna vežba s ovim rasporedom: b) 1) Muška deca čete Beletince (10) dve skupne vežbe; 2) I i II praška vežba, članovi četa (40); 3) vežbe puškama vojnici 36 peš. puka »Jelačić«; 4) praške vežbe članovi društva Varaždin (12); 5) vežbe kopljima vojnici 36 peš. puka; 6) vežbe članova Sv. Ilija (9); 7) vežbe puškama članovi čete Beletince (16); 8) ženska deca čete Beletince (6); 9) III i IV praška vežba, članovi četa (37); 10) ženska deca čete Beletince, vežbe veničima (16) i 11) nastup vrste iz Varaždina na spravama.

Vežbe pratila je glazba Sokolskog društva Varaždin pod ravnanjem brata Mr. Vanjeka. Konjički oteak iz Varaždina, koji je prisustvoval u lepome broju, nije mogao nastupiti zbog ograničenosti prostora. Nakon javne vežbe održana je vrlo uspeła pučka zabava.

Župa Vel. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO MOKRIN

Dne 5 septembra o. g. otpočeo je u našem društvu jednomešecni društveni prednjački tečaj, koji vode župski prednjak brat Bučak Stevan iz Vel. Bečkereka, kojega je župa u tu

svrhu ovamo izaslala, te načelnik društva brat Badrljica Uroš u Mokrinu. Osim ovih predavača, predaju na tečaju još braća: prosvetar društva Adamov Dušan, dr. Vajs Martin, a od vremena do vremena stizavače još drugi predavači od župe. Prigodom otvaranja tečaja oslovio je polaznike starešina društva brat Silaški Vasilije te ih je pozvao na ustrajan rad i zajeleo i polaznicima i predavačima dobar uspeh. Tečaj će se završiti dne 2 okt. o. g. s prednjačkim ispitima i zaključnom akademijom, na kojoj će istupiti polaznici s nekoliko izabranih vežbi bez sprava i na spravama. Za tečaj prijavilo se 16 braće, koja marljivo pohađaju časove, koji se održavaju svakoga dana od 8 do 11 časova uveče.

Društvo je uspeło konačno dobiti nove prostorije za sokolsku općebanionicu u zgradi dosadašnje općinske gostione. Isti dom nakon tri godine prelazi potpunoma u vlasništvo društva, te će se zvati Dom Kralja Petra i Oslobođioca. Dvorana u toj zgradi je lepa i velika, a ima i drugih nuzprostorija. Pored zgrade nalazi se lepo dvorište s električnim osvetljenjem tako da vežbači mogu vežbati i napolju. Društvo je nedavno nabavilo od tvrtke Oražem sve glavne sprave, a s vremenom će nabaviti i razne sporedne tako, da će se tehnički rad moći lepo razvijati, a naročito kada novi prednjači apsolviraju ovaj prednjački tečaj. Mesto Mokrin jedno je od naših najvećih sela te ima oko 10.000 stanovnika, od kojih je pretežan deo naše narodnosti, te im je Sokol omiljeno društvo, kojega podupiru u svakoj zgodi.

Župa Zagreb

PRVENSTVO ZAGREBAČKOG SOKOLSKOG OKRUŽJA U ODBOJCI

U nedelju dne 28 VIII 1932 održala je Sokolska župa Zagreb na igralištu Sokolskog društva Zagreb IV igru za prvenstvo zagrebačkog sokolskog okružja u odbojci.

Nastupila su Sokolska društva Zagreb I, Zagreb II, Zagreb III i Zagreb IV, svega 10 momčadi. Igralo se po cup sistemu.

Ženski naraštaj

Nastupilo je Sokolsko društvo Zagreb II u postavi: Veršec Maja, Sakulj Vera, Babić Branka, Korlać Neda, Valić Ramiza i Vajner Mira.

Pošto ni jedna druga momčad nije nastupila u natecanju to je momčad ženskog naraštaja Sokolskog društva Zagreb II proglašena prvakom zagrebačkog Sokolskog okružja.

Muški naraštaj

Nastupila su: Sokolsko društvo Zagreb I u postavi: Kutović, Majetić, Taldović, Osmec, Pišpek i Zupanić.

Sokolsko društvo Zagreb II u postavi: Bula K., Odhasel, Kobali, Vinčbah, Birtić i Turner.

Sokolsko društvo Zagreb IV u postavi: Mali, Antolковиć, Tomašković, Horvatić, Erelić i Šostarić.

Zagreb IV — Zagreb I 2 — 0 (15 — 1, 15 — 3). — Sudio je utakmicu brat Stanko Tončić.

Zagreb II — Zagreb IV 2 — 0 (15 — 8, 15 — 9). — Utakmicu je sudio brat Vlado Janković.

Prvakom zagrebačkog okružja u kategoriji muškog naraštaja za godinu 1932 postalo je Sokolsko društvo Zagreb II.

Članice

Nastupila su u natecanju Sokolska društva Zagreb II u postavi: Kozjak, Rožman, Račić K., Račić H., Batelkova i Jenig.

Sokolsko društvo Zagreb IV u postavi: Janković, Šaršon, Klokočovič, Kaufman, Romanić i Vasiljević.

Zagreb IV — Zagreb II 2 — 1 (15 — 11, 11 — 15, 15 — 12). — Sudio je utakmicu brat Stanko Tončić.

Prvenstvo kategorije članica osvojila je momčad Sokolskog društva Zagreb IV.

Članovi

Pristupila su natecanju: Sokolsko društvo Zagreb I u postavi: Vidaković.

Lukić, Kostrenčić, Fabijančić, Sekolec I, Sekolec II.

Sokolskog društva Zagreb II u postavi: Pavić, Jurek, Popović, Rakela, Teodorović, Belančić.

Sokolsko društvo Zagreb IV u postavi: Haramina, Jurman, Klanjčec, Hanun, Čep i Talan.

Zagreb III — Zagreb I 2 — 0 (15 — 7, 15 — 7). — Sudio brat Vlado Janković, Zagreb II.

Zagreb II — Zagreb IV 2 — 0 (15 — 1, 15 — 5). — Sudio brat Vlado Janković, Zagreb II.

Zagreb II — Zagreb III 2 — 0 (15 — 5, 15 — 3). — Sudio brat Vlado Janković, Zagreb II.

Prvenstvo kategorija članova osvojila je članska momčad Sokolskog društva Zagreb II.

PRVENSTVO SOKOLSKE ŽUPE ZAGREB U ODBOJCI

U nedelju dne 4 IX 1932 održala je Sokolska župa Zagreb svoje župsko natecanje u obojki na igralištu Sokolskog društva Zagreb IV.

Nastupila su sledeća okružja: Krajiško okružje prvak okružja Petrinja, članovi; Moslavačko okružje, prvak okružja Popovača, članovi; Novogradišćansko okružje prvak okružja Nova Gradiška, članovi; Pakračko okružje prvak okružja Pakrac, članovi; Sisačko okružje prvak okružja Sisak, članovi i članice; Zagrebačko okružje prvak okružja Zagreb II muški naraštaj, ženski naraštaj, članovi; Zagreb IV članice.

Ženski naraštaj

Pristupila je natecanju samo momčad Sokolskog društva Zagreb II, prvak zagrebačkog okružja. U postavi: Veršec Maja, Babić Branka, Korlaet Neda, Štrbac Radmila, Valić Madiza i Sakulj Vera. Pošto nije bilo drugog protivnika, proglašena je momčad ženskog naraštaja Sokolskog društva Zagreb II prvacom Sokolske župe za godinu 1932 u kategorijama ženskog naraštaja.

Muški naraštaj

Natecanju je pristupila samo momčad Sokolskog društva Zagreb II, prvak zagrebačkog okružja. U postavi: Othasel Ernest, Kobali Milan, Birtić Franjo, Vinčbah Stjepan, Turner Vlado, Bula Konstantin, te pošto nije imala protivnika proglašena je prvacom Sokolske župe Zagreb za godinu 1932 u kategoriji muškog naraštaja.

Članice

Nastupila su u natecanju sledeća okružja: prvak Sisačkog okružja, momčad članica iz Siska, i prvak zagrebačkog okružja Zagreb IV.

Sisak u postavi: Kremenović Slava, Soronda Olga, Salat Anka, Borčila Marija, Medvedec Zdenka i Dujak Zora. Zagreb IV u postavi: Klokočević Silva, Janković Zorka, Vasiljević Vera, Šaršon Seka, Kaufman Nada i Romančić Verica.

Zagreb IV — Sisak 2 — 0 (15 — 12, 15 — 3). — Sudio utakmicu brat Stanko Tončić Zagreb II.

Prvacom Sokolske župe Zagreb u kategoriji članica postalo je Sokolsko društvo Zagreb IV.

Članovi

Pristupila su natecanju sledeća okružja sa svojim prvacima: Petrinja, Pakrac, Sisak, Nova Gradiška, Popovača i Zagreb II.

Petrinja u postavi: Ančić Josip, Gener, Turković, Petković, Zec i Sruđak.

Pakrac u postavi: Vaniček, Rastavić, Selanac, Barta K., Gović i Barta J.

Popovača u postavi: Ančić, Bilušić, Jušić, Grahovac, Jurčić, Kramarić.

Sisak u postavi: Salat Juro, Ključec Veljko, Krbač Branko, Navara Zdravko, Mosković Ivica i Mraz Pepi.

Nova Gradiška u postavi: Đurić Nikola, Neferović Zvonko, Močmović Brane, Krezić Nikola, Radošević Ilija i Nikolajević Aleksander.

Zagreb II u postavi: Wajnhart Ljudevit, Vrkljan Tomislav, Mance Davor, Šmić Franjo, Buratović Ivica i Kornicer Edo.

Zagreb II — Petrinja 2 — 0 (15 — 10, 15 — 2). — Sudio utakmicu brat Vlado Janković.

Sisak — Nova Gradiška 2 — 1 (9 — 15, 15 — 9, 15 — 5). — Sudio utakmicu brat Stanko Tončić.

Popovača — Pakrac 2 — 0 (15 — 11, 15 — 10). — Sudio utakmicu brat Stanko Tončić.

Zagreb II — Sisak 2 — 0 (15 — 3, 15 — 6). — Utakmicu sudio brat Vlado Janković.

Zagreb II — Popovača 2 — 0 (15 — 2, 15 — 9). — Sudio je utakmicu brat Stanko Tončić.

Prvacom Sokolske župe Zagreb u kategoriji članova postala je momčad članova Sokolskog društva Zagreb II.

Prvenstvo društava u župi osvojilo je Sokolsko društvo Zagreb II.

SOKOLSKO NARODNO ZBOROVANJE SOKOLSKIH ČETA ZAGORSKOG I ZAGREBAČKOG OKRUŽJA

Veliko narodno sokolsko delo, koje se u našoj župi sistematski provodi, našlo je svoj najlepši odraz u priredbi, koju je pod gornjim naslovom u nedelju dne 11 septembra o. g. održalo zagorsko sokolsko okružje.

Sretna misao našeg župskog načelnštva, da i čete priređuju svoje sopstvene manifestacije, ostvarila se tog dana u Krapini na jak i veličanstven način. U našu ubavu Krapinu — metropolu krasnog Zagorja — sleteli su se Sokolovi iz svih krajeva zagorskog i zagrebačkog okružja da održe prvo svoje zborovanje kao početak još jačim i većim sokolskim manifestacijama u onom kraju.

Zborovanju je prisustvovalo članstvo 12 četa s oko 270 članova, članica i dece te 12 društava s 272 člana i članica — svega 24 sokolske jedinice s 542 sokolska pripadnika. Tu su bile ove čete: Sv. Križ Začretje, Konjščina, Hrašćina, Trgovište, Zabok, Sutlajska Poljana, Radoboj, Petrovsko, Stenjevec, Podsused, Sesvete, Novo Čiče, Orle, te društva: Zlatar, Donja Stubica, Oroslavje, Sv. Ivan Zelina, Sv. Petar pod Gorami, Pregrada, Desinić, Krapina te Zagreb I, IV.

Cela priredba sastojala se je od povorke, zborovanja, natecanja i probe, defilea, javne vežbe i narodnog veselja.

Povorka je pošla sa stanice oko 9 sati, kada je stigao zagrebački izletnički voz, ukusno svrstana, pod vodstvom br. ing. Maksa Dominića, načelnika zagorskog okružja. Već sama povorka svojim sastavom i množinom ulila je u sve prisutne uverenje, da će ova priredba potpuno uspeti. Narodne nošnje, pomešane s crvenim sokolskim košuljama, pružale su prekrasnu sliku sklada i zajedničke suradnje grada i sela, koja je najbolja garancija za potpuni uspeh našeg sokolskog dela na selu.

Na čelu povorke stupala je domaća glazba, okružni načelnik, 4 zastave, starešinstvo župe, društava i četa, a iza njih sokolske čete, m. i ž. deca, članice, članovi u civilu te konačno jedna četa članova u odori. Povorka je prošla gradom i zaustavila se na glavnom trgu pred spomenikom dr. Ljudevita Gaja, gde se održalo zborovanje.

Pred samim spomenikom bio je podignut podij, pred kojim su se svrstali svi prisutni da onde saslušaju sokolsku reč. Kao prvi pozdravio je Sokole u ime grada Krapine g. Lev, gradski zastupnik, koji je naglasio važnost ovakvih sokolskih manifestacija za ceo taj kraj, a pogotovo za samu Krapinu, gde se rodio prvi pobornik ideje jedinstva svih južnih Slovena. Posle njega govorio je br. prof. A. Stefan, prosvetar župe, koji je u svojem zanosnom i uverljivom govoru prikazao život i rad dr. Ljudevita Gaja s obzirom na ideju Jugoslovenstva. Svi su prisutni pažljivo saslušali br. Stefana i nagradili ga s mnogo uduševljenog pljeska. Zaključnu reč uzeo je br. ing. Dominić, koji je, kao dobar poznavalac onoga kraja, izneo mnoge momente koji koče razvoj naše ideje i pozvao sve prisutne na izdržljivu i odlučnu borbu do konačne pobeđe.

Svi govornici bili su često prekidani klicanjem Nj. Vel. Kralju, Nj. Vis. prestolonasledniku Petru, Jugoslaviji, Sokolstvu i t. d.

Oduševljene mase krenule su sada na vežbalište. Pred gradskom većnicom održan je defilea pred zastavama i starešinstvom.

Nakon male pauze pristupilo se probama i natecanjima. Sve je izvršeno u najboljem redu, a natecanja dala su oštru konkurenciju. Od postignutih rezultata u lakoj atletici spominjemo ove najbolje: kugla 7,25 kg 8,48 cm (Sv. Križ Začretje), skok u vis 130 cm

(Stenjevec), skok u dalj 435 cm (Stenjevec).

Posle svršenog rada bio je u velikoj dvorani Sokolskog doma zajednički ručak. Delegati društava i četa te uzvanici na čelu sa sreskim načelnikom dr. Čepincem ručali su posebno, te je tom zgodom održano mnogo patriotskih zdravica. Upućen je pozdravni brzojav br. dr. Ivi Peroviću, banu Savske banovine.

Posle ručka razvila se ugodna sokolska zabava, koja je bila prekinuta pozivom na javni nastup.

Točno u 3.30 počeo je ovaj program: 1) ž. deca — proste vežbe; 2) članovi — proste praške; 3) članice — proste praške; 4) obojka (članovi) Zagreb IV—Krapina; 5) raznolikosti: Poljana, Konjščina, Sv. Ivan Zelina; 6) scoske čete — praške proste. — U ovim tačkama nastupilo je preko 200 vežbača i vežbačica, koji su sve tačke programa izveli uzorno. Osobiti efekat polučili su vežbači na spravama i scoske čete s prostim vežbama. Rezultat obojke bio je 2:0 za Zagreb IV. — Posle svršenog programa održao je br. Nagler vatren govor svim kategorijama i građanstvu, u kojem je podvukao važnost sokolskog rada uopće, a napose na selu i oštro osudio sve naše protivnike. Javna vežba, koja je nada sve uspešla, završila je mimohodom, nakon čega se razvila pučka zabava, koja je potrajala do odlaska na voz.

U 21 sat krenuli su i zadnji na stanicu, gde su se ukrcali u vagon i vratili se zadovoljni svojim kućama što su ovakvim uspehom izvršili svoju sokolsku dužnost. — M. J.

SOKOLSKA ČETA CRVENI BOK

Na Vel. Gospojinu dana 28 avgusta o. g. održala je naša četa svoju prvu javnu vežbu uz sudelovanje bratskih Sokolskih društava iz Staze i Bobovca.

Javna vežba održana je posle ponedelja u crkvenoj porti Sv. Preobraženja Hristova u Crkvenom Boku, koja je za taj dan, zauzimanjem brata starešine, naročito uređena i okićena državnim zastavama, te je pružala vrlo svečan izgled.

Oko 14 časova krenula je četa sa zastavama na čelu, da dočeka bratsko matično društvo Staza, a nešto kasnije i bratsko Sokolsko društvo Bobovac.

Oko 16 časova počela je javna vežba, koju je lepim rečima otvorio brat starešina Mihailo Đuričić, pozdravljajući prisutne goste i braću i zahvaljujući im se na brojnoj poseti. Zatim je govorio starešina matičnog društva Staza, brat Milan Novaković, pozivajući prisutne, da najpre pozdrave Nj. V. Kralja, našeg dičnog starešinu Prestolonaslednika Petra i ceo Kraljevski dom, a zatim je govorio o značenju sokolskih četa u narodu.

Kao prva točka u programu bila je: nastup muške dece Sokolskog društva Staza — proste vežbe, zatim zajedno, članovi društva Staza i Bobovac proste praške vežbe, koje su vrlo lepo i skladno odvežbane. Naročito su odobravanje dobili članovi naše čete, koji su nastupili u trećoj tački u svojim krasnim narodnim nošnjama, te praške vežbe. Na posletku su nastupili članovi bratskog matičnog društva Staza s prostim župskim vežbama i vežbama na preči, te odvežbali nekoliko vrlo lepih sastava. Nagradni su dugotrajnim zaslužnim aplauzom.

Posle svršenog programa, starešina naše čete zahvalio se kratkim govorom prisutnima na mnogobrojnoj poseti, pozivajući ih, da i oni stupe u sokolske redove.

Rezultat ove prve javne vežbe naše čete, kako u moralnom, tako i materijalnom pogledu potpuno je zadovoljavajući.

Sokolski papir
za pisma

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U svakoj je mapi 25 papira za pisma i 25 kuverata američkog formata sa sokolskim monogramom. Cena mapi 32 Din. - Narudžbe prima Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom.

Braća i sestre!

Ribnica, datum pošt. žiga

Ovime Vas bratski upozoravamo na naš veliki izbor prvorazrednih sprava, koje imademo na skladišta, te Vam ih možemo dobiti uz najniže cene bez konkurencije, plativo kod prijema narudžbe.

Pošto su nam s 1 septembrom 1932 g. mnogi naši dobavitelji materijalja iste povisili za preko 10%, upozoravamo bratski naslov, da sadašnje cene važe samo dotle dok traje zalih ranije nabavljenih sirovina.

Preporučamo se za Vaše vrlo cenjene naloge te Vas pozdravljamo s bratskim

ZDRAVO!

Tvornica gimnastičkih sprava
J. ORAŽEM
RIBNICA na Dolenjskem

Širite Sokolski glasnik "Soko" i "Sokoli" i Našu radost

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepštinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspućava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisijska prodaja odora sviju kategorija

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BRQJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
ZAHTEVAJTE CENIK

Prva jugoslavenska industrija športskih proizvoda

M. DRUCKER

ZAGREB, ILICA 39
BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 35
(Pasaž Akademije Nauka)

Lakoatletikal — Odbojka!

Celokupna oprema za sve športove

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah
all risbah
izvrsnuje
najsolidneje

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAT'S